



ALBA SANFELIU BARDIA

DOCUMENTALS,
REPORTATGES I PEL·LÍCULES
SOBRE MÚSICA,
LA CULTURA DE LA PAU I LA
CULTURA DE LA VIOLÈNCIA

ASSOCIACIÓ TEIXINT FILS D'EMOCIONS ARTIPAU

Aquest document ha estat realitzat per Alba Sanfeliu Bardia quan treballava a l'Escola de Cultura de Pau la UAB. El document ha estat revisat el 2021 i es publica a la web de l'Associació Teixint Fils d'Emocions, ARTiPAU <https://www.teixintfilsdemocions.com/>
Vull agrair les aportacions de Jordi Bordas, Kjell Skyllstad, Vicenç Fisas, Dannie O'Brien, Yolanda i Jefferson, George Kent i Rais Neza. Per comentaris dirigir-se a: albasanfeliu@teixintfilsdemocions.com

Documentals, reportatges i pel·lícules sobre música, la cultura de la pau i la cultura de la violència by [Alba Sanfeliu Bardia](#) is licensed under a [Creative Commons Reconocimiento-NoComercial-SinObraDerivada 4.0 Internacional License](#).

Creado a partir de la obra en <https://teixintfilsdemocions.com/publicaciones>



ÍNDEX:	Pàgines
Presentació	4
Introducció	5
Llistat de documentals, reportatges i pel·lícules:	
Música popular:	
Estats Units i Europa:	
Woody Guthrie	11
Els 60: Festivals, <i>hippisme</i> , cantants destacats de l'època	12
La Nova Cançó Catalana i el Rock de la Transició Espanyola	15
Macroconcerts dels 70 als 2000	18
Altres	21
Reportatges: Get up, stand up	23
Àfrica:	
Nigèria; Sud-àfrica; Mali; Sierra Leona; República Democràtica del Congo; Youssou N'Dour	25
Amèrica Llatina i Carib:	
Xile; Brasil; Colòmbia; Mèxic; Amèrica del Sud; Jamaica; Cuba.....	29
Àsia:	
Afganistán	33
Orient Mitjà:	
Irán; Iraq; Israel-Palestina	34
Música clàssica:	
Música a l'Alemanya Nazi.....	37
L'histoire du soldat.....	38
Lili Marleen.....	38
Pau Casals	38
Música del corazón.....	39
Valor para seguir tocando.....	39
Musicals:	
West Side Story	40
West Bank Story.....	40
El violinista a la teulada	40
Jazz	41
Altres documentals	42



PRESENTACIÓ:

Aquest document té la finalitat de presentar un llistat de documentals, reportatges i pel·lícules de música, la cultura de pau i la cultura de la violència.

S'inclouen documentals de diferents **macroconcerts** realitzats en els últims cinquanta anys a on la música ha donat recolzament a diferents situacions que han succeït al món com han estat conflictes armats o crisis humanitàries, sent a la vegada una forma d'expressió i comunicació de certes realitats; un mitjà de sensibilització del públic davant aquestes situacions i de participació i unió que han aconseguit la implicació de la gent per transformar aquestes realitats.

També altres documentals, es centren en aspectes **biogràfics** que ens donaran a conèixer a músics i músiques que s'han implicat a títol personal en la construcció d'un món diferent, a partir dels seus actes i cançons, trobant dificultats en els seus països d'origen; limitacions de les seves expressions artístiques; impediments per fer sentir les seves veus, etc.

En altres documentals i reportatges, es fa referència a **moviments musicals** que han intentat transformar situacions polítiques establertes a partir de la música. A més a més d'altres que ens donen a conèixer **realitats musicals** de diferents països del món.

I per finalitzar, també es faciliten algunes **pel·lícules** del gènere musical.

Aquests documentals, reportatges i pel·lícules, es relacionen tots d'alguna manera amb la **cultura de la pau** i/o la **cultura de la violència**. Certes situacions polítiques, econòmiques, socials i culturals han trobat o provocat respostes musicals, en les que la música ha estat la portaveu del què està passant o ha passat, i a la vegada del què desitgen que passi, comunicant situacions de violència que han afectat a l'ésser humà, com han estat els conflictes armats o situacions de violència política i directa; i també situacions de violència estructural i cultural. La música ha estat el llenguatge utilitzat per narrar el què s'ha viscut, dels somnis i les esperances, deixant testimoni del què ha passat davant de diferents esdeveniments i situacions, tant des de la música popular, del jazz i de la música clàssica.



INTRODUCCIÓ:

Música popular:

Estats Units i Europa:

Intentant seguir una estructura cronològica i temàtica, en la música popular dels últims cinquanta anys, ens endinsarem a conèixer aspectes de la vida de diferents cantautors, moviments musicals i concerts i festivals, que han tingut lloc als Estats Units i Europa, llocs on la música s'ha convertit en l'instrument per a canalitzar idees relacionades amb la pau.

La música ha estat la portaveu de situacions que requereixen d'una resposta immediata per a transformar la realitat, com han estat la vulneració dels drets humans en diferents països i l'existència de conflictes armats i crisis humanitàries. Ella mitjançant mètodes no violents ha aconseguit mobilitzar a gran quantitat de públic, que han empatitzat sobre el tema de proposta, a més de facilitar el treball creatiu per a buscar diferents alternatives possibles per a transformar aquestes situacions.

Coneixerem aspectes biogràfics i musicals de la vida i obra de **Woody Guthrie**, cantant que es va convertir en la veu de la depressió dels anys 30 als Estats Units d'Amèrica, amb les seves cançons de protesta social sobre la situació de molts treballadors emigrants.

També ens introduïrem en la realitat que es vivia durant els **anys 60** a partir dels diferents **festivals** o **concerts** que es van realitzar en aquells moments, on la música es va convertir en l'instrument perfecte per a canalitzar idees, esperances i desitjos, sent la veu i portaveu de protesta davant els anys de convulsió que els joves estaven vivint (Guerra del Vietnam). Són els anys del **hippisme**: **Hair** i **Yellow Submarine**, són exemples de l'anomenada cultura hippie. Els joves es mostren en desacord amb les normes socials establertes, i ho demostren amb la celebració de diferents festivals: **Festival**, en Newport, o **Festival de Monterrey**, a més d'apostar per la pau, els drets humans, i la fi de la guerra: **Woodstock**. També, amb el documental **Wattstax** coneixerem la versió negra del festival de Woodstock celebrat per commemorar els disturbis racials de Watts, al sud de Los Angeles que hi van haver l'any 1965.

Alguns cantants es converteixen en els portaveus d'aquesta generació insatisfeta, lligats a una ideologia sociopolítica llançant missatges d'enfrontament cap al poder, proclames de rebel·lió, així com el desig o possibilitat de que existeixi la pau: **Peter, Paul and Mary; Jimi Hendrix; John Lennon i Yoko Ono**. Coneixerem també la vigència d'una cançó que s'ha convertit en l'himne de la pau, **Imagine** de John Lennon, i que avui dia serveix per a recordar-nos la capacitat que tenim tots i totes d'imaginar un món de pau.

A Europa, i concretament a Espanya, des del 1939 al 1975 el país va viure sota el règim dictatorial del General Francisco Franco. Qualsevol signe d'identitat diferent a l'espanyola, fou eliminat, i concretament a Catalunya, als anys 60 va néixer un moviment musical anomenat **La Nova Cançó** que amb la reivindicació idiomàtica –l'ús del català- i com a moviment de resistència política i d'oposició a la dictadura, diversos cantants, van respondre musicalment a les situacions que vivien. Un d'ells va ser **Lluís Llach**, que no només va destacar en terres catalanes, sinó també europees. Els joves van tenir també la necessitat de celebrar els seus concerts, influenciats per Woodstock, i durant sis anys van celebrar el festival **Canet Rock**, a Canet de Mar, gaudint d'un cert marge de llibertat.

A l'inici de la Transició espanyola coneixerem el paper predominant del rock urbà i del *heavy metal* a partir del documental **El rock de nuestra transición**, a on aquest tipus de música va permetre als joves explicar què passava al seu voltant sent a la vegada una forma d'escapar de la realitat del moment, arrossegant a més a més a molts d'altres que van trobar la llibertat tan esperada, gaudint d'aquest estil de música.

Als anys 80 la unió entre la música i les causes socials s'internacionalitza. Amb els precedents dels concerts celebrats en els seixanta i setanta -**Bangladesh Concert**-, la unió de músics per a transformar situacions establertes va estar en auge, **Band Aid, We are the World** i **Live aid**. Aquestes iniciatives tindran també la seva repetició en dècades posteriors: **Band aid 20, We are the future** i **Live 8**.



També coneixerem el llargmetratge realitzat amb motiu de la cançó antitotalitària de Pink Floyd, **The wall**, escrita en els anys 70. Un concert del mateix grup es va celebrar als 90 després de la caiguda del mur de Berlín, **The wall, life in Berlin**.

En els 90 i 2000 nous temes captaran l'atenció i obtindran el suport musical: malalties com la SIDA o la malària, **The Freddie Mercury Tribute Concert, 46664 i Africa Live**; I la situació dels menors palestins: **Hoping for Palestine**.

La llibertat d'expressió de la que gaudeixen els músics, certes vegades s'ha vist qüestionada, tal i com es veurà el documental **Dixie Chicks, Shut up and sing**, que a l'any 2003, en un concert d'aquest grup de country, la cantant del grup va fer un comentari sobre el president G.W.Bush, rebent forts atacs i qüestionant la seva llibertat d'expressió en l'anomenat país de les llibertats.

En el documental **Musiques Rebelles Quebec** també es veurà la mobilització político-musical de diferents grups per intentar transformar certes situacions establertes.

També coneixerem què va passar a nivell musical, i a altres nivells, a Nova Orleans rere el pas de l'huracà Katrina: **New Orleans Music in Exile**.

I a **Beynelmilet, La Internacional**, veurem les situacions còmiques que es poden establir entre uns músics convertits en una "orquestra moderna" que han de donar la benvinguda a un consell militar.

I finalment en el documental **Nòmadox Tx**, el missatge arriba del so de la txalaparta i de la seva essència dialogant, com a punt de trobada per diferents sons, músics i cultures.

Les relacions entre la música i diferents esdeveniments polítics, econòmics, socials i culturals des dels anys 50 fins als nostres dies, seran analitzats en la sèrie de reportatges **Get up, stand up**, oferint una visió internacional de diferents esdeveniments musicals que han canviat el ritme del món donant una resposta sonora al que està succeint.

Però abans de donar pas a aquesta serie de reportatges, i considerant també les relacions entre la música i la política, es cita el documental **Entertaining the troops**, sobre el paper de diferents cantants, actors i còmics, i de les activitats que van dur a terme durant la Segona Guerra Mundial dins i fora dels Estats Units d'Amèrica per animar a les seves tropes militars.

Àfrica:

D'Àfrica sonaran les veus del músic nigerià **Fela Kuti**, de **Boucabar Traoré** i **Ali Farka Touré**, de Mali i **Youssou N'Dour** de Senegal per donar-nos a conèixer la realitat dels seus països. Fela Kuti va demostrar amb la seva música, ser un activista pels drets humans i per l'alliberament dels pobles oprimits; Boucabar Traoré es va convertir en un dels músics més famosos del seu país mostrant la realitat política i social en la qual vivia i segueix vivint, com Ali Farka Touré; i Youssou N'Dour és considerat actualment l'artista més important del continent africà, a més a més de destacar per les seves activitats humanitàries.

Durant l'apartheid a Sud-àfrica la música negra va ser censurada i prohibida. Tot i així, els músics i la gent van tenir la necessitat d'expressar-se i de denunciar les situacions a les quals estaven sotmesos. Un cançó convertida en himne; la música com instrument d'oposició al règim i un musical, van servir per a donar a conèixer al públic internacional que la població negra era sotmesa a tortures i tractes degradants per part de la població blanca: **Amandla!, Rhythm of resistance, Stopping the music** i **Sarafina**. També coneixerem quina és la realitat musical del país amb el documental: **Masizakhe: let us build together**.

Coneixerem a més l'experiència d'uns refugiats de Sierra Leona que han trobat en la música la forma de canalitzar els seus traumes i experiències viscudes durant la dècada de conflicte armat que va afectar al país entre els anys 1991 i 1999: els **Sierra Leone Refugee All Stars**. I l'experiència d'un artista de rap, un de *reggaeton* i un dissenyador de diamants al visitar Sierra Leona i conèixer d'on procedeixen els diamants que acostumen a portar com a complements per vestir: **Bling: A planet Rock**.



També coneixerem la realitat musical de la República Democràtica del Congo, a partir de la vida, entorn i llegat musical del *rumbero* Papa Wendo Kolosoy, en un país en el que el govern el va sotmetre a la clandestinitat: **On the rumba river**. I amb el documental **Jupiter's dance** se'ns mostrarà les dificultats musicals actuals que han d'afrontar els músics del país per dedicar-se a aquesta activitat artística.

Amèrica Llatina i Carib:

Durant els anys seixanta i setanta a Amèrica Llatina van ser els anys de màxima esplendor de la Nova Cançó Llatinoamericana. Els aires de protesta arriben de la veu de **Sílvio Rodríguez** de Cuba i de **Víctor Jara**, uns dels màxims representants de la Nova Cançó Xilena. Va Morir sent torturat en mans del règim del general Augusto Pinochet. Encara avui, tal com es mostra en el reportatge **La funa de Víctor Jara**, el seu assassiní no ha estat condemnat pel crim comès.

A finals dels anys seixanta a Brasil, va aparèixer un moviment cultural anomenat **Tropicalismo**, que combinava diverses manifestacions artístiques i que a nivell musical, va ser impulsat per Caetano Veloso i Gilberto Gil. Aquest moviment va aconseguir transformar la fisonomia de la cultura brasilera en només un any, en un clima social i polític convuls, caracteritzat per les contradiccions, la lluita social i la duresa de la repressió que exercia la dictadura militar a Brasil.

En el mateix país, Carlinhos Brown des de fa anys ve utilitzant la música com a instrument de transformació social, allunyant als joves de la violència i fomentant una educació en valors a través de la música, tal com veurem en **Carlinhos Brown, Bahia Beat i El milagro de Candeal**.

En la mateixa línia, es presenta el documental **Favela Rising**, sobre les activitats del grup cultural AfroReggae, que també utilitza la música com instrument de canvi per transformar la realitat de la favela.

2 filhos de Francisco ens dóna a conèixer la història d'un pare obsessionat en que els seus fills tinguin una vida diferent a la que suposadament els espera: sobreviure en lloc de viure. Per a aconseguir-ho, els introduirà en l'aprenentatge i coneixement de la música, tot i les adversitats i dificultats que això els hi suposarà.

Des de Colòmbia ens arriben també les veus dels desplaçats pel conflicte, país en el que es calcula que hi ha més de tres milions de desplaçats interns, cantant les seves històries de vida en **Bocas de Ceniza**.

I des de Mèxic coneixerem la història de **El Violín**, sobre un senyor gran manco i violinista, que amb la seva música ens demostrarà com pot seduir a les persones aparentment dures i insensibles, els militars, a més d'utilitzar l'estoig de l'instrument, per a carregar-lo d'armes per als grups camperols de resistència a la presència i ocupació militar de les seves terres.

A **Músicas Rebeldes Américas** es mostra la realitat musical molt lligada a la realitat política, econòmica i social que es viu a Colòmbia, Argentina, Mèxic i Brasil.

Del **Carib** coneixerem al mite de la història de la música reggae: **Bob Marley**. Durant la seva vida i a partir de la seva música, amb cançons espirituals i de combat contra l'opressió de Babilònia o del poder blanc, es va convertir en l'estrella rastafari que va reivindicar la pau a les àrees pobres de Jamaica. Va decidir realitzar diferents concerts per a la pau, aconseguint l'any 1978 que el Primer Ministre Robert Manley i el líder de l'oposició Edward Seaga es donessin les mans davant de 100.000 persones. Per aquest motiu Marley va rebre la medalla de la pau de Nacions Unides a Nova York.

Amb **The harder they come**, es dóna a conèixer la Jamaica que va donar a llum la música *reggae*, a partir de les aventures d'un jove que intenta fer-se un lloc en aquest estil musical, costi el que costi.

Queens of Sound ens mostra la presència femenina dins de la música *reggae*, on elles ens expliquen les dificultats que encara avui han d'afrontar per ser reconegudes en aquest món.



I finalment amb **Cuba mía, retrato de una orquesta de mujeres**, es presenta a deu dones músiques que transformen la seva vida i la del seu públic, mitjançant belles melodies musicals.

Àsia:

D'**Àsia** coneixerem les prohibicions que el règim Talibà va imposar al país prohibint la música en tots els àmbits, a més de la destrucció sistemàtica d'instruments tradicionals i la prohibició als cantants a actuar, obligant a molts d'ells a exiliar-se. En el documental **Breaking the silence, music in Afghanistan**, veurem com el país després de la caiguda dels Talibans, va recuperant la seva veu i música.

Orient Mitjà:

D'**Orient Mitjà**, concretament d'Iran, coneixerem a **Googoosh**, cantant que va ser silenciada durant una dècada davant la revolució islàmica de l'Ayatollah Khomeini, on es va prohibir a les dones cantar públicament ja que la seva presència a l'escenari era massa "temptadora". Encara avui dia al país s'adopten mesures per a prohibir la música diferent als cànons islàmics. A finals del 2005, el president d'Iran Mahmud Ahmadineyad, va ordenar a les televisions i emissores de ràdio estatals no difondre "*música occidental i decadent*", i afavorir la música nacional i que "*recorda l'època de la revolució islàmica de 1979*"¹.

D'Iraq coneixerem a un dels pianistes més famosos del país, Samir Peter, a partir del documental **The liberace of Baghdad**, a on el protagonista degut al conflicte armat iniciat el 2003, haurà de decidir si vol continuar vivint en aquest país, o marxar als Estats Units.

Sobre el Kurdistan, amb la pel·lícula **Niwemang**, que significa Mitja Lluna, es mostra l'essència del poble kurd, poble que s'ha enfrontat a molts patiments i tragèdies en la història, buscant refugi en la música per poder tirar endavant i no perdre l'esperança.

En el cas d'Israel i Palestina que des de l'any 1947 es troben immersos en un conflicte armat, veurem com diferents projectes musicals s'estan portant a terme amb la intenció de construir llaços d'amistat entre cultures històricament enfrontades, aprofitant la música com a forma de comunicació que afavoreix al diàleg. És el cas del projecte **West Eastern Divan** d'Edward Said i Daniel Barenboim, tal i com es veurà també a **The Ramallah concert. Knowledge is the beginning. West Eastern Divan Orchestra**; de **Time for peace, Zaman El Salaam**; i de **White Flag: playing with the enemy**. A més de conèixer la realitat musical d'Israel en el documental **Israel Rocks!**

Música clàssica:

Per finalitzar, s'inclouen també alguns documentals i pel·lícules de música clàssica. A Alemanya, durant el Nazisme la música va ser un símbol de grandesa de tota una nació victoriosa i segura de sí mateixa. El règim va aconseguir el suport d'alguns dels millors músics del moment, tal com es mostra en **Great conductors of the Third Reich**. La música va estar present també en els camps de concentració, sent utilitzada com instrument de dominació per part dels botxins, i de supervivència de les víctimes, tal com veurem en **Die Musik Aus Theresienstadt**, o en la pel·lícula **El pianista**, on es mostra la força de la música en moments de màxima desesperació. Aspectes més generals sobre la concepció de la música jueva, i sobretot del paper que va tenir la música durant l'Alemanya Nazi, seran analitzats en el documental **We want the Light**.

Amb **L'Histoire du soldat**, una adaptació al ballet de la composició d'Igor Stravinsky, un soldat ens mostra com el seu violí li ha servit de consol durant els anys de conflicte.

¹ El presidente de Irán prohíbe la emisión de música occidental. Ahmadineyad ordena que las televisiones y radios recuerden la época de la revolución. 20/12/05, El País.



Amb **Lili Marleen** coneixerem una cançó que va marcar història durant la Segona Guerra Mundial.

Coneixerem també aspectes de la vida personal i musical de Pau Casals, violoncel·lista, director, compositor català i gran defensor dels drets humans i la pau. **Paus Casals, el Favorit** ens remet a la vida d'aquest músic, seguint una estructura cronològica des dels seus primers anys de vida fins als seus últims dies. Va ser un home implicat en l'època que va viure, i va decidir silenciar el seu instrument i música durant els anys de dictadura franquista: "*Les úniques armes de les que dispo són la batuta i el violoncel*", paraules i fets que va portar a terme carregats de simbolisme, en un escenari internacional on la dictadura franquista va obtenir el reconeixement de diversos països. En el vídeo, **Casals, una batuta per la pau** coneixerem aspectes biogràfics de la seva vida, com també en el documental **Pablo Casals: A cry for peace**.

També a partir de la pel·lícula **Música del Corazón**, es mostra la importància de la música en la formació personal i emocional de les persones, creant també sentiments d'unitat i de ser un important instrument d'educació per a la pau.

I a **Valor para seguir tocando**, es mostra el valor de la música per intentar canviar els destins de les persones, possibilitant l'oportunitat de tenir un futur millor gràcies a ella.

I per finalitzar s'inclouen tres musicals: **West Side Story**, que ens introdueix una història d'amor, a part de tractar temes com la lluita entre bandes juvenils i la immigració; **West Bank Story**, una adaptació d'aquesta pel·lícula convertida en curtmetratge, ambientat a l'Israel i Palestina l'any 2005; i **El violinista en la teulada**, que tracta, entre d'altres coses, de l'èxode del poble jueu.

Jazz:

Amb la pel·lícula **Cabaret** ens introduïrem en la vida alemanya dels anys trenta, anys de l'ascens del nacionalsocialisme i de persecució als jueus. A **Rebeldes del swing**, també a Alemanya, els joves van desobeir al règim escoltant la música negra i americana anomenada *Swing*, una música que els va permetre viure certs moments de llibertat davant la persecució d'aquest estil musical i dels músics que la interpretaven per part del règim. Més detalladament, els aspectes musicals del jazz com a música prohibida a l'Alemanya Nazi, es donen a conèixer en els documentals **Jazz, la historia. El swing con el cambio** i **Dedicado al caos**.

A **Strange Fruit** es mostra la història d'una cançó que es va convertir en crònica musical de la repressió viscuda als Estats Units per part de la població negra.

I finalment a **Los mares de la luna** un videoclip de jazz, es denuncia l'explotació laboral dels menors a Colòmbia.

Altres documentals:

Per finalitzar es citaran alguns documentals dels que només s'han trobat les referències, però que els continguts versen sobre la pau i la violència: el paper de la música en la construcció d'un món millor; la història personal d'alguns músics i músiques que intenten transformar les seves realitats i la dels seus països mitjançant el seu art; la mirada de diferents artistes davant certes situacions; i documentals sobre la música rap, entre d'altres.



MÚSICA POPULAR:**ESTATS UNITS I EUROPA:****WOODY GUTHRIE:****BOUND FOR GLORY**

Hal Ashby. 1976. MGM UA. 149'

Pel·lícula biogràfica de Woody Guthrie, cantant de música folk i activista social, que recrea el panorama de la Gran Depressió dels anys trenta, utilitzant les paraules i músiques de Woody, quan decideix abandonar Dust Bowl per Califòrnia, i s'implica en la unió organitzativa amb les seves cançons, de protesta social sobre la situació dels treballadors emigrants.

HARD TRAVELIN'

Jim Brown. MGM/UA. 1984. 74'

A partir de la mirada d'Arlo Guthrie, fill de Woody Guthrie, es presenta a l'home que va escriure i cantar més de 1.000 cançons de gran consciència social, inspirant a cantautors com Joan Baez, Pete Seeger, Judy Collins, i a d'altres que li pagaran tribut en aquest documental.

A VISION SHARED

Jim Brown. Sony Music Entertainment. 1988. 72 min.

Documental en el que varis artistes com Bruce Springsteen, U2, John Mellencamp, Emmy Lou Harris, Willie Nelson, Bob Dylan, entre d'altres, a partir d'entrevistes i actuacions, paguen tribut a Woody i a Leadbelly's, cantant cançons com *Deportee*, *Goodnight Irene*, *Union Maid*, *Vigilante Man*, etc.

MAN IN THE SAND

Billy Bragg/ Wilco. Union Productions. 1999. 90'

El 1997 Nora Guthrie, filla de Woody Guthrie, va decidir contactar amb Billy Bragg perquè l'ajudés a buscar l'home que hi havia darrera del mite. Així, Billy Bragg va visitar el poble en el què Woody va passar la seva infantesa, a Okemah, Oklahoma, conversant amb els habitants i familiars. També visitarà la Pampa, Texas, a on Woody va començar a tocar música professionalment. També visita alguns dels llocs de Nova York en els que el músic va viure, treballar i escriure gran part de les seves cançons.

ROLL ON COLUMBIA

Michael Majdic & Denise Matthews. University of Oregon. 2000. 56'

L'any 1941 Woody Guthrie acompanyat de la família, es van instal·lar a Portland, Oregon, i allà en 30 dies va escriure 26 cançons, per un documental sobre les preses d'aigua que es construïren al riu Columbia. Aquest documental és la història del moment més prolífic en l'extraordinària carrera de Guthrie.

THIS MACHINE KILLS FASCISTS

Director: Stephen Gammond. Snapper Music. 2005. 2h40'

Documental biogràfic sobre Woody Guthrie narrat per Billy Bragg i realitzat amb la col·laboració de la família Guthrie. Des dels anys d'infantesa; de les primeres gravacions; dels anys viscuts a la Pampa, Texas entre 1929 i 1937; a Califòrnia; Nova York; sobre la seva esposa Marjorie i la seva filla Cathy Ann; i sobre els anys durant la Segona Guerra Mundial, es narraran al llarg d'aquest documental, acompanyat d'imatges d'arxiu, fotografies, entrevistes a familiars, amics, músics, i extractes d'unes 40 cançons compostades per Woody.



ELS 60: FESTIVALS, HIPPISE, CANTANTS DESTACATS DE L'ÈPOCA:

MONTEREY POP FESTIVAL

D. A. Pennebaker. 1968, USA, 79'.

Documental sobre el primer macroconcert de la història del rock, en el que es mostren imatges del festival de tres dies que va tenir lloc a Monterrey l'any 1967. Es mostren imatges del festival, de l'arribada dels grups des de l'aeroport, de l'estadi, de la multitud, de la gent asseguda, dormint... i també de les actuacions dels grups que hi van participar: Mamas & the Papas, Canned Head, Scott McKenzie, Simon & Garfunkel, Hugh Masekela, Jefferson Airplane, Big Brother & the Holding Company, Janis Joplin, Eric Burdon & the Animals, The Who, Country Joe & the Fish, Otis Redding, Jimi Hendrix i Ravi Shankar.

FESTIVAL

1970. Murria Lerner

En aquest documental el director recull imatges dels quatre festivals que es van celebrar a Newport entre els anys 1963 i 1966, mostrant part de les actuacions d'alguns cantants, entrevistes i el públic. Es mostren les actuacions de Pete Seeger, Bob Dylan, Joan Baez, Donovan, Johnny Cash, Peter, Paul and Mary, Odetta, Buffy Sainte-Marie, entre d'altres.

PETER, PAUL AND MARY. CARRY IT ON. A MUSIC LEGACY

Director, Jim Brown. Productors executius: John Beug. Martha Hertzberg. Coproductor, Peter Yarrow. Sarah Cullen. 2004 Ginger group productions. Documental en anglès. Subtítols.

Documental des d'una mirada retrospectiva sobre el naixement del grup de Folk *Peter, Paul and Mary*, després de 40 anys com a trio. Mostrant imatges d'època i actuals, el grup i figures importants del panorama musical (com Tom Paxon, Ronnie Gilbert –The Weavers-, Phil Ramone, Richie Havens...), analitzaran la seva història; sobre les influències musicals de les que es van nodrir; sobre el paper de la música als anys 60; sobre la implicació del grup en la lluita pels drets civils dels negres participant en diferents manifestacions, com per exemple a Washington el 1963; també la seva oposició a la guerra del Vietnam i El Salvador, país en el què viatjaran l'any 1983 per mostrar el seu suport a la població i l'oposició al conflicte armat, etc. Al llarg del documental es poden escoltar varies cançons, des del 1962 al 2003, com per exemple, *Lemon Tree, If I had a hammer, Blowin' in the wind, The times they are a changin', El Salvador, Puff the magic dragon, We shall overcome, The Great Mandala, Invisible People...*

THE WOODSTOCK DIARIES. GRANDES CONCIERTOS. TRES DÍAS QUE CAMBIARON LA HISTORIA DEL ROCK'N'ROLL

Chris Hegedus. Erez lauder. D. A. Pennebaker. 180 min. Aprox. 2003. Dvd.

Woodstock, 1969, va ser un dels concerts més famosos de la història i va crear un abans i un després en la història del moviment *hippie*, que van intentar amb els "Tres dies de pau i música", unir el moviment antibèl·lic i el rock. En aquest document s'inclouen entrevistes als organitzadors del festival i sobre el naixement de la idea a temps actual, intercalant imatges del festival, mostrant actuacions dels músics com Joan Baez, Crosby, Stills & Nash, Sly & the Family Stone, Joe Cooker, The Who, Janis Joplin...

JIMI HENDRIX. LIVE AT WOODSTOCK

Productor, Janie Hendrix, John McDermott. Coproductor, Bill Rush. Experience Hendrix LLC. 2005. Documental en anglès. Subtítols.

En aquest doble DVD es mostra tot el material rodat al festival de Woodstock sobre la figura de Jimi Hendrix i de la seva actuació, on va tocar, per exemple *Message to love, Star Spangled Banner, The road to Woodstock, Lover man, Fire*, i també cançons inèdites com *Hear my train a comin*. També es veuen imatges de la roda de premsa que va oferir quinze dies després del festival, i comentaris sobre ell de mànagers, publicistes i amics músics.

WATTSTAX

Mel Stuart. EUA. 1973. 98'

Això és el "Woodstock negre", el més famós i històric festival de música negra que s'hagi celebrat mai. El 20 d'agost de 1972, per commemorar el 7è aniversari dels disturbis racials de Watts, el segell discogràfic Stax va organitzar un enorme esdeveniment, el Watts Summer Festival, al Los Angeles Coliseum. Per tal que tothom pogués permetre-s'ho, les entrades es van posar a la venda al preu de \$1. Per l'escenari van desfilir The Dramatics, The Staple Singers, Emotions, The Bar-Kays, Isaac Hayes, Rufus i Carla Thomas, entre altres artistes; la flor i nata del soul de Stax. Jesse Jackson obrí el concert



amb un recitat, i Richard Pryor hi apareixia als interludis. I filmant-ho tot hi havia Mel Stuart, en un treball mític que va ser nominat a Millor Documental de l'Any pel Golden Globe el 1974. Intercalant actuacions amb imatges de Watts, entrevistes i comentaris, l'obra de Stuart és un film complet i rodó que uneix la música amb el seu entorn sociopolític. Bàsic.

Resum de la web d'In-edit, Festival Internacional de Cine Documental Musical de Barcelona:

<https://es.in-edit.org/>

HAIR

Pel·lícula musical de Milos Forman. Repartiment: Grand L. Bush, Jennifer Way, Nell Carter, Janet York, Fred Ferrara, Ren Woods, Tony Constantine, Earlise Vails, Trudy Perkins, Beverly D'Angelo. 1h56'. 1979.

En aquesta pel·lícula es narra la història de Claude Hooper Bukowsky, un jove camperol que arriba a Nova York abans d'ingressar a l'exèrcit per anar a lluitar a Vietnam. Allà es troba que milers de joves s'oposen a la guerra, i iniciarà amistat amb un grup de hippies, descobrint la iniciació al pacifisme, l'amor lliure, les drogues... Tot i les discussions pacifistes el protagonista s'allista a l'exèrcit, realitzant un dur període d'entrenament militar, fins que els seus amics el van a visitar i aconsegueixen que surti de la base militar abans de que aquesta sigui mobilitzada cap a Vietnam, suposant però, que un dels seus amics sigui enviat a la guerra enloc seu. La banda sonora de la pel·lícula recull cançons que han fet història, com *Aquarius*, *I got life*, *Hair*, *Good Morning Starshine*, entre d'altres, que retraten la generació de l'època.

YELLOW SUBMARINE

Director: George Dunning. 87'. 1968.

Pel·lícula d'animació que mostra les recreacions de *The Beatles*, la quintaessència de la filosofia *hippie*. L'acció esdevé a Pepperland, un lloc a on regne la felicitat i la música que es veu amenaçat pels "Blue Meanies". Un dels habitants aconsegueix escapar en el submarí groc, abandonat fa temps pels Beatles, però dels que serà necessària la seva presència per lluitar contra l'enemic i portar de nou l'alegria i la música a Pepperland.

Una pel·lícula carregada de psicodèlia, imaginació, creativitat, art pop i sentit de l'humor. Al llarg de la pel·lícula sonen els temes: *Yellow submarine*, *Nowhere man*, *Eleanor Rigby*, *Lucy in the sky with diamonds*, *A day in the life* i *Hey Bulldog*.

IMAGINE. JOHN LENNON 25 AÑOS

Documental dirigit per Frederick Baker, Coproduït per ORF/BBC, Àustria i Regne Unit, 2003. 52'.

El fil conductor d'aquest documental és la cançó "Imagine", que s'ha convertit en un himne per la pau amb una lletra contra la violència i les guerres, escrita i interpretada per John Lennon el 1971. Es mostren imatges inèdites de John i Yoko; comentaris sobre la cançó per part de periodistes, professors de música, de Yoko Ono; imatges d'una escola de Liverpool on els infants canten la cançó; reflexions sobre la imaginació... En el documental es dedica un apartat especial d'un club dedicat a John Lennon a Geòrgia.

JOHN & YOKO: GIVE PEACE A SONG (2005). DVD

Documental en anglès.

En aquest reportatge es documenten els set dies que John Lennon i Yoko Ono van passar a l'hotel de Montreal *Queen Elizabeth* el 1969, a on van gravar la cançó *Give Peace a Chance*. Es mostren algunes de les visites de celebritats i músics que els van acompanyar, com Tom Smothers, Derek Taylor, Petula Clark, Timothy Leary, Dick Gregory... també entrevistes de premsa i televisió a John i Yoko, i el procés de gravació de la cançó.

JOHN & YOKO'S YEAR OF PEACE (2000). DVD

Documental realitzat per Paul McCrath. Porductor Alan Lysaght, Editor Liz Rosch. Anglès.

Es centra a l'any 1969 en la figura de John Lennon i Yoko Ono, i de la seva intenció de canviar el món amb els seus actes. Es veuran imatges del seu casament, del Bed-in a l'hotel de Montreal i de les visites que van tenir, de quan van conèixer al Primer Ministre Canadenc Pierre Trudeau, de com es va gravar el *Give peace a chance*, del llançament del missatge mundial "War is over", d'Imagine, de la pau i de la mort de John Lennon.



IMAGINE

Videoclip disponible a la pàgina web d'Amnistia Internacional:

<https://www.youtube.com/watch?v=Je7ekMr6v-o>

O en el material publicat per UNICEF; Fundació Roger Torné; Amnistia Internacional, 2002: *Ningú n'està exclòs! Un manual per promoure la participació dels infants i les accions integradores contra la discriminació.*

Enregistrament de la cançó d'Imagine on infants de diferents llocs del món la canten, volent transmetre un missatge de pau. En el DVD hi ha la cançó completa, presentada per Yoko Ono; també hi ha una altra versió de seixanta segons, i una de trenta segons.

LOS ESTADOS UNIDOS CONTRA JOHN LENNON

THE U.S VS. JOHN LENNON. 96' 2006. Dirigit per David Leaf, John Scheinfeld. Canal +. 2007.

En aquest documental es mostra el paper del músic britànic en la lluita contra la guerra de Vietnam i com alts càrrecs de l'Administració, al costat del FBI i la CIA, van engegar una campanya per aconseguir la seva deportació. Centrat principalment en la dècada de 1966 a 1976, inclou una entrevista amb Yoko Ono; el periodista Carl Bernstein; l'historiador i novel·lista Gore Vidal, els activistes afroamericans Angela Davis i Bobby Seale o l'ex governador de Nova York Mario Cuomo. La seva música serveix de fil conductor del film, sonant cançons com *Mother*, *All you need is love*, *Working class hero*, *Power to the people*, *Give peace a chance*, *I don't want to be a soldier*, *Imagine...* a més d'imatges d'arxiu i de la seva veu en off.



LA NOVA CANÇÓ CATALANA I EL ROCK DE LA TRANSICIÓ:

CANET ROCK

La pel·lícula del Festival del 1975. Direcció: Francesc Bellmunt. Guió Àngel Casas i Francesc Bellmunt. Fotografia: Tomàs Pladevall. So directe: Jaime Velasco i Antonio Sabadell. Productora: Profilmes, SA. 75 minuts. 1975. Canet de Mar. En català.

L'estiu de 1975 es va celebrar l'edició més multitudinària del festival Canet Rock (1974-1978) sota el títol genèric de "Dotze hores de música i follia", que van organitzar conjuntament Pebrots i Zeleste. Hi van assistir uns vint-i-cinc mil espectadors, un èxit que es va comparar amb els d'altres esdeveniments de música popular del moment arreu d'Europa i dels Estats Units, i el van considerar el "Woodstock català". En el documental es mostra l'actuació de Sisa amb Dolors Palau cantant quan el festival ja s'havia acabat (ja que el règim havia prohibit la seva actuació); l'Orquestra Plateria; l'arribada de la gent a l'estació de tren de Canet i al recinte; l'actuació del grup Barcelona Traction; de Jordi Sabates; de Gualberto; de Fusioon; d'Iceberg; de Lole i Manuel; de Pau Riba; de l'Orquestra Mirasol; del Grup Eina; de la & Batiste i de la Companyia Elèctrica Dharma.

CANET ROCK 75

De la sèrie documental: DIES DE TRANSICIÓ. Direcció: Francesc Escribano. Guió i realització: Núria Castejón, Xavi Garcia, Joan Albert Lluch, Fúlvia Nicolàs, Joan Pavía, Joe Peire i Helena Rodríguez. Producció: Ruth Casanovas i Toni Galobardes. 30 minuts. En català. 2004.

Dissabte 26 de juliol de 1975, sota un sol aclaparador, quaranta mil joves van omplir l'anomenat Pla d'en Sala, a Canet de Mar, disposats a viure intensament "12 hores de música i follia". Era el primer Canet Rock, un concert a l'aire lliure pensat com un gran aparador per totes les tendències d'allò que començava a anomenar-se contracultura, rotllo, o, simplement, cultura hippy.

Franco encara era ben viu, i a Espanya encara hi havia repressió, tortura, pena de mort i presos polítics. Però, entre la joventut, també hi havia moltes ganes de viure, experimentar i compartir allò que movia la seva generació arreu del món. Eren temps de descoberta i de desafiament: l'amor lliure, les drogues, el còmic, el rock...

En aquest episodi de "Dies de Transició" s'explica el Canet Rock 75 des de dins: els organitzadors que es van arriscar; els artistes que hi van actuar i moltes persones del públic, l'autèntic protagonista del festival. I, amb ells, un dels guàrdies civils que vigilaven; els cineastes que van filmar tota la nit; la gent del poble que observava, entre esverada i encuriosida, la gentada que els havia envaït el poble. Nombroses fotografies, fragments de la pel·lícula de Francesc Bellmunt, i una gravació inèdita fins ara, ajuden a reconstruir l'ambient irreplicable d'aquell dia i aquella nit, en un espai tancat per filferros on durant unes hores tothom es va sentir lliure.

Nombroses persones, des d'un Pau Riba comprensiblement amnèsic i un Nazario reflexiu, fins a l'Eudalina, que va perdre el DNI, o en Salva, que va caure de cap a una de les latrines, narren en aquest episodi les seves experiències al Canet Rock del 75 i intenten explicar l'entorn social i cultural que el va fer possible: la revolució sexual, l'arribada de les anomenades "drogues toves", el còmic, les tensions generacionals...

Tot i els trenta anys passats, l'empremta d'aquelles hores de música i follia encara és molt viva entre aquells que les van viure.

LA NOVA CANÇÓ

Els cantautors a la transició. Direcció: Francesc Bellmunt. Guió: Àngel Casas i Francesc Bellmunt. Fotografia: Tomàs Pladevall. Director de producció: Josep A. Pérez Giner. Productora: Profilmes, SA. 88 minuts. 1976. Països Catalans. En català.

Llargmetratge documental dirigit per Francesc Bellmunt i Àngels Casas dedicat a plasmar el moviment de la cançó popular en català dels anys setanta arreu dels Països Catalans (al País Valencià, a les Illes, a Andorra i a la Catalunya Nord): l'anomenada Nova Cançó. Inclou actuacions de diversos cantautors i grups enregistrades durant les Sis Hores de Cançó a Canet –organitzat en la primera edició per l'agrupament escolta de la població: el festival va passar dels dos mil espectadors l'any 1971 als més de trenta-cinc mil el 1975-, al Zeleste i altres escenaris, com per exemple Francesc Pi de la Serra, Sisa, Ramon Muntaner, La Trinca, Ovidi Montllor, Maria del Mar Bonet, Rafael Subirachs, Pau Riba i Raimon. També es fan entrevistes a diversos personatges de la cultura i la política catalana com Jaume Perich, Manuel Vázquez Montalbán, Jordi Pujol, Joan de Sagarra, Josep Maria Espinàs i Joan Miró. La filmació es va realitzar entre l'estiu del 1975 i principi del 1976, i es va estrenar la primavera d'aquell mateix any.



EL WOODSTOCK CATALÀ. 30 ANYS DESPRÉS. UN DOCUMENTAL D'ENDERROCK

Direcció i guió: Pere Pons. Idea: Lluís Gendrau. Productora: VP Imatge per a Enderrock. 43 minuts. Documental. 2004. Barcelona-Canet de Mar. En català.

Documental dirigit per Pere Pons i produït pel Grup Enderrock amb alguns dels protagonistes del Canet Rock –des dels músics com Sisa, Lucky Guri, Companyia Elèctrica Dharma, Maria del Mar Bonet, Pau Riba, Santi Arisa, Oriol Tramvia, Manel Camp, Manuel Molina; als organitzadors, com Rafael Moll, Pere Riera i Dani Freixes; i el públic-, amb la voluntat de mostrar què va significar aquell esdeveniment social, cultural i musical. El documental es divideix en diferents seccions: Els referents; Els peluts i l'ordre públic; Les batalletes; L'espai; Sisa i la censura; La pel·lícula; i Romanticisme o negoci, a on es qüestionen què ha canviat des d'aleshores? El documental es complementa amb imatges del film Canet Rock i fotografies de Francesc Fàbregas.

LLACH A PARÍS

Dirigit per Lluís Danès, produït per Mediapro. 60 minuts. Espanya. 2005.

Documental sobre el concert que va oferir Lluís Llach a París el 2005, després de cinc anys de no haver trepitjat el país. Al llarg del concert interpretarà vuit cançons, sol o amb companyia d'altres músics, com Laura Almerich, Georges Moustaki, Pascal Comelade, Sapho, Zebda, Francescu Bernardini Muvrini, que a la vegada parlaran d'ell com a persona i com a músic. Els beneficis del concert es van destinar a Amnistia Internacional. Les cançons que va tocar van ser: *Valset per a innocents; Roses Blanques; Corrandes d'exili; A força de nits; la lluna; L'estaca; Com un poble nu; I que només fos per viure junts l'amor...; i Que tinguem sort.*

LLACH: LA REVOLTA PERMANENT

Dirigit per Lluís Danès. Guió, Lluís Arcarazo, Lila Pla. Producció, Jaume Roures, Mediapro. 90 minuts. Espanya. 2006

El 3 de març de 1976 a Vitoria, en el transcurs d'una assemblea de treballadors, l'actuació de la Policia va provocar cinc morts i més de cent ferits de bala. Aquella mateixa nit, mogut per la ràbia, Llach va compondre la que seria una de les cançons més emblemàtiques de la Transició: *Campanades a morts*. Ara, trenta anys després, Lluís Llach torna a Vitoria per interpretar-la en un concert multitudinari en record a les víctimes del 3 de març. Un viatge en l'espai i en el temps conduït per la música i les paraules del propi Llach, en el que es barregen records autobiogràfics amb imatges i testimonis dels protagonistes d'aquests fets. Aquesta és la història d'una cançó, el retrat de la persona que la va escriure i la crònica dels fets que la van inspirar. Un crit i una exigència de revolta permanent contra l'oblit².

TOTES AQUELLES CANÇONS

Programa dirigit per Àngels Casas. Subdirecció de Jordi Garcia-Soler. Realització d'Àngel Leiro. Produït per TV3. 2004. 13 capítols de 30 minuts.

“La dictadura sorgida de la victòria de Franco en la Guerra Civil va representar per a Catalunya la pèrdua de la llibertat, la desaparició de les institucions nacionals d'autogovern i una persecució desfermada contra la llengua i la cultura catalanes, condemnades pel nou règim a desaparèixer de la vida pública.

Des de principis dels anys 60 fins al final de la dècada dels setanta, centenars d'intèrprets -hi ha qui parla eufemísticament d'un miler-, fonamentalment dels Països Catalans, però també d'altres llocs, que van traduir al català les seves cançons d'èxit, van aconseguir que poder sentir cançons en català esdevingués un fet normal, fins i tot a la ràdio de tot l'estat i algunes vegades a la Televisió Espanyola. Des de la cançó de text fins al rock-and-roll, des del pop i el ballable fins al folk i la cançó de protesta, des de la balada tendra fins al swing jazzístic; la cançó catalana va omplir tots els àmbits musicals propis d'una cultura i una llengua normalitzades.

A més, la Nova Cançó va ocupar amb eficàcia els espais de reivindicació política, abans que els polítics sortissin de la clandestinitat.

Aquesta és la història de la Nova Cançó, des dels seus inicis fins a l'arribada de la democràcia, des de l'any 58 fins el 79, en què, segons l'opinió dels cantants, s'inicia la travessa del desert. Una crònica dels èxits i de la lluita d'aquest moviment, dels entrebancs administratius i de les censures, dels conflictes interns i de les contradiccions. Aquesta és la història, per ordre cronològic, que s'explica a 'Totes aquelles cançons', a través de les opinions dels seus protagonistes -cantants, autors, promotors, periodistes, historiadors, agitadors culturals, etc.- i dels documents audiovisuals d'aquells anys.

² Resum extret del web: http://sansebastian.mister-i.com/galerias2006/pelicula_es.jsp?id=540216 (web no disponible, 2021)



Al llarg de tretze capítols de mitja hora “es vol mostrar el perquè i la manera com homes i dones d'àmbits i professions diferents, des de diversos punts dels Països Catalans, van contribuir a crear un ampli moviment popular de redreçament i normalització de l'ús de la llengua a través de la cançó, malgrat les circumstàncies polítiques adverses”³.

- Capítol 1- D'un temps, d'un país. 1950-1958.
- Capítol 2- Els sons del silenci. 1958-1962.
- Capítol 3- Les mans al vent. 1962-1963.
- Capítol 4- Anirem tots cap al cel
- Capítol 5- Cançons de matinada. 1965-67.
- Capítol 6- De manars i Garrotades. 1968.
- Capítol 7- Els temps estan canviant.
- Capítol 8- Cabaret d'esquerres. 1970-1972.
- Capítol 9- Què volen aquesta gent? 1973-1974.
- Capítol 10- La muntanya es fa vella.
- Capítol 11- Qualsevol nit pot sortir el sol. 1975-1976.
- Capítol 12- Es fa llarg esperar. 1976-1979.
- Capítol 13- Companys, no és això. 1978-1980.

EL ROCK DE NUESTRA TRANSICIÓN. LOS ÉXITOS QUE MARCARON UNA ERA

Un documental d'Alfonso Arteseros. Inclou imatges inèdites i entrevistes amb Asfalto, Barón Rojo i Obús. 140' Espanyol. Borderdreams 2004.

En aquest documental es mostren els protagonistes del naixement del rock dur cantant en espanyol durant els anys de la transició espanyola. Després d'una breu presentació del documentalista Alfonso Arteseros sobre el naixement del rock urbà, del heavy metal, del context polític i de la realització dels primers clips musicals, es dona pas al documental, amb entrevistes a Vicente “Mariskal” Romero, Joaquín Luqui, Miguel Ríos, “La Abuela Rockera”, Lele Laina, José Luís Jiménez, Julio Castejón, Jorge G. Banegas, Jesús Caja, El Pirata, Sherpa, Carlos i Armando de Castro, Fortu, Fernando i Paco de Obús, Mariano Muniesa, i molts més... Al llarg del documental sonen temes com: *Días de Escuela; Capitán Trueno; La Batalla; Concierto Fatal; La paz es verde; El hijo de Lindbergh; El pobre; Barón Rojo; Campo de concentración; Resistiré; Dinero, dinero; El que más; Vamos muy bien; Villancico i Sábado en la noche.*

En el dvd s'inclouen entrevistes, discografies i biografies dels grups i cròniques de revistes. I també un llibret de 12 pàgines informatives.

³ Informació extreta de:

<http://www.tv3.cat/ptvcatalunya/tvcProgramaSeccio.jsp?idint=160718107&seccio=tvcat&pseccio=160718107> (web no disponible, 2021)



MACROCONCERTS DELS 70 ALS 2000:

THE CONCERT FOR BANGLADESH

Dirigit per Saul Swimmer. Produït per George Harrison i Allen Klein. Warner. Doble DVD. 2005.

L'any 1971 George Harrison i Ravi Shankar van organitzar el primer concert benèfic de la història, el "Bangladesh Concert", al *Madison Square Garden*, per recaptar fons per Bangladesh. Hi van assistir 40.000 persones, i hi van participar cantants com Bob Dylan, Leon Russell, Ringo Starr, Billy Preston, Eric Clapton... Els royalties dels artistes, encara actualment es destinen a UNICEF.

En un dels DVD s'inclou un documental de 45 minuts titulat "The concert for Bangladesh revisited with George Harrison and friends", amb entrevistes als cantants a temps actual, imatges del concert, del Pakistan el 1971, imatges inèdites dels assaigs i proves de so, sobre els beneficis destinats a UNICEF, etc.

BAND AID 20: JUSTICE NOT CHARITY. BAND AID: 20 ANYS DESPRÉS

Programa dirigit per Martin Callanan i Geoff Wonfor. Productor, Martin Callanan. Companyia productora, Initial (Endemol UK). 2004.

El 1984, el cantant britànic Bob Geldof es va quedar impressionat al veure un reportatge de televisió sobre la fam a Etiòpia i va decidir gravar una cançó de Nadal amb la col·laboració de les estrelles del pop britànic del moment per recollir fons per Àfrica, el *Do they know it's Christmas?*. Geldof va comptar amb la col·laboració de Midge Ure (productor del *Live Aid*), Phil Collins, Gary Kemp, Duran Duran, Sting, Bananarama, Boy George, Paul Young... agrupats sota el nom de *Band Aid*, i en aquest reportatge es fa una mirada retrospectiva de la gravació de l'himne que ha marcat un abans i un després en la història de la música popular, analitzant com va néixer la idea, la resposta dels músics, la creació de la cançó, etc.

WE ARE THE WORLD. THE STORY BEHIND THE SONG (20TH ANNIVERSARY SPECIAL EDITION)

Quincy Jones, Smokey Robinson, Daryl Hall, i Kim Carnes (DVD). 240 minuts. Anglès. 2004.

En aquest documental es mostra la gravació del *We are the world*, coescrita per Michael Jackson i Lionel Richie el 1985 per recaptar fons per Àfrica. Narrat per Jane Fonda, es mostren imatges del dia de l'enregistrament, en el que hi van participar Bob Dylan, Bruce Springsteen, Cyndi Lauper, Ray Charles... També hi ha material extra sobre la gravació dels solos; sobre l'actuació dels cantants al *Live Aid* mostrant diferents plans d'imatge per diferents mitjans; sobre els reconeixements musicals per la cançó; galeria de fotos i un reportatge especial "One song, many hands. The USA for Africa story", sobre la història de la cançó, el procés de gravació, sobre la campanya "Hands across America", sobre una cadena humana formada per 7 milions de persones que va creuar EUA des del Pacífic a l'Atlàntic l'any 1986 per conscienciar sobre la fam i recaptar fons per aquesta causa. I també dels beneficis aconseguits amb les dues iniciatives.

WE ARE THE FUTURE

Quincy Jones, Jolie Jones, productors executius. 2007, The Quincy Jones Listen Up Foundation. 118'+68'extres.

El maig del 2004, el Circ Massimo de Roma, Itàlia, va ser l'escenari d'una nit de música i esperança. Aquest concert va reunir a un grup d'artistes i celebritats, donant inici a una campanya humanitària a benefici dels infants que viuen en àrees devastades per la guerra arreu del món. Alguns dels artistes que hi van participar van ser: Norah Jones, Alicia Keys, Josh Groban, Andrea Bocelli, The Corrs, Juanes, Herbie Hancock, Zucchero, Youssou N'Dour, Angélique Kidjo, Carmen Consoli, Karina, Kazem Al Sahir, Khaled, Noa, Rifat Salamat Ali Khan, entre d'altres.

El material extra d'aquest dvd inclou un reportatge de la preparació del concert, amb imatges també de Rwanda, del *Glocal Forum*, del circ, de la construcció de l'escenari, dels assajos, de la gravació de la cançó "We are the future", d'imatges de diferents alcaldes donant-se les mans... I també entrevistes a diferents cantants, actrius, models...

LIVE AID, JULY 13, 1985. THE DAY THE MUSIC CHANGED THE WORLD

Productor, Jill Sinclair. Productors executius, Bob Geldof i John Kennedy. 4DVD. 10 h. 2004.

En aquests quatre dvd's es recullen les actuacions i imatges del macro concert de 25 hores de durada "Live Aid", celebrat simultàniament al *Wembley Stadium* de Londres i al *John F. Kennedy Stadium* de Filadèlfia l'any 1985, per recaptar fons per Àfrica.

En el primer DVD hi ha un documental realitzat per Michael Buerk sobre la crisi que vivia Etiòpia en aquells anys, seguit dels videoclips que es van realitzar en resposta a aquesta situació, el *Do they know it's Christmas?* i el *We are the world*. A l'últim DVD s'han inclòs actuacions de varis cantants que durant



aquests anys es van sumar a la causa, així com també imatges d'altres *Band Aid* a Alemanya, Rússia, l'Antiga Iugoslàvia, Noruega i també el documental "*Food and trucks and R'N'R*" sobre Etiòpia el 1984, del viatge de Geldof al país, sobre l'enviament de material de *Band Aid Trust*, etc.

Algunes de les actuacions de cantants i grups que hi van participar van ser Status Quo, The Boomtown Rats, Spandau Ballet, Elvis Costello, Phil Collins, The beach boys, Joan Baez, The Who, George Michael, Madonna, Eric Clapton, Patti Labelle, Tina Turner, B. B. King, Mick Jagger, entre molts d'altres.

LIVE 8 - ONE DAY, ONE CONCERT, ONE WORLD

Director Nick Hopkin, Michael Maier. 4 DVD. 2006.

En aquests 4 dvd es recullen imatges del concert Live 8 de Londres, Filadèlfia, Toronto, París, Berlín i Moscou, que juntament amb altres 4 ciutats més es van celebrar simultàniament entre el 2 i el 6 de juliol del 2005, emmarcats dins la campanya internacional "*Make Poverty History*". En els dvd's es recullen les actuacions dels participants, com U2, Coldplay, Elton John, Dido, REM, Black Eyed Peas, Annie Lennox, Madonna, Alicia Keys, Sting, Bjork...

Els concerts de París, Berlín, Roma i Toronto també estan disponibles per separat.

PINK FLOYD. THE WALL

Alan Parker. UK. 1982. 95'

Aquesta pel·lícula narra la vida del protagonista de ficció Pink Floyd, estrella de rock coneguda arreu del món, en el context d'Anglaterra postbèlica. Es relata de forma excèntrica i poètica la història de Pink, que com a conseqüència d'haver viscut una infantesa cruel i pertorbadora, (el seu pare morirà a la Segona Guerra Mundial, i la seva mare el sobreprotegeix exageradament), i d'una vida d'adult destinada a les drogues, fams i luxe, decideix construir un mur mental entre sí mateix i la resta del món per poder viure en equilibri. Cada incident que li provoca dolor, es converteix en un totxo del seu mur. És una pel·lícula a on es denuncia la desraó de les guerres, la opressió de l'educació infantil, la sobreprotecció maternal, el món de les superestrelles, les fòbies, les obsessions, etc.

ROGER WATERS. THE WALL (LIVE IN BERLIN). 1990. SPECIAL 10TH ANNIVERSARY EDITION

2004 Universal Music International. Anglès. Subtítols castellà (documental). 110' aprox.

L'estiu de 1990 a la plaça de Potsdamer es va celebrar el concert de Pink Floyd "*The wall*", convertint-se en un concert de gran contingut simbòlic, marcant la fi del mur i de tota una era. La versió de l'òpera rock *The wall*, amb les col·laboracions de Bryan Adams, The Band, Sinéad O'Connor, James Galway, Cyndi Lauper, Ute Lemper, Joni Mitchell, i Van Morrison, entre d'altres, van aconseguir reunir 300 milions de persones per celebrar l'esdeveniment. Al llarg del concert es va fer una recreació de la construcció del mur, mur que finalment serà destruït.

S'inclou també un documental "*Behind the wall*", sobre la realització del concert; i també l'animació que es va dur a terme al llarg del concert.

En el dvd s'inclou un quadern adjunt sobre el concert.

THE FREDDIE MERCURY TRIBUTE CONCERT. 1992. SPECIAL 10TH ANNIVERSARY EDITION

David Mallet. Anglès. DVD. 2002.

L'any 1992 es va celebrar a l'estadi de Wembley de Londres un concert en memòria de Freddie Mercury, i en aquest doble dvd es recullen les actuacions dels cantants que hi van assistir, com Seal, Lisa Stansfiel, David Bowie i Annie Lennox, George Michael, Axl Rose, Liza Minelli, que van cantar cançons pròpies i cançons de Queen amb els altres integrants del grup. En el segon dvd, a part de les actuacions, també es mostra un documental de televisió sobre el concert, galeria de fotografies, informació de l'organització "*Freddie Mercury Tribute Concert for Aids Awareness*", fundada per Queen i amics per lluitar contra la SIDA, informació *online* de Queen i el discurs que va fer Elizabet Taylor.

46664, THE EVENT - NELSON MANDELA'S AIDS DAY CONCERT (2004)

Dirigit per David Mallet. Produït per Jim Beach i JF Cecillon. 2 dvd. 6 hores. Anglès. Subtítols.

En aquests dvd es mostren imatges de la celebració del concert organitzat per Brian May i Roger Taylor de Queen i Dave Stewart de Eurythmics, amb la col·laboració de Nelson Mandela a Ciutat del Cap, el 2003 per fer el llançament de la campanya internacional 46664 liderada per Nelson Mandela per lluitar contra el VIH-SIDA. Al concert hi van assistir músics com Bob Geldof, Baaba Maal, Youssou N'Dour, Beyoncé, Bono, Yvonne Chaka Chaka, Jimmy Cliff, The Corrs, Ladysmith Black Mambazo, Eurythmics, entre d'altres, que van cantar temes propis i temes creats per l'ocasió com *46664: Long walk to freedom*.

També s'inclouen discursos de Nelson Mandela i Bob Geldof al concert, un documental "*Spirit of Africa. Music and AIDS in Africa*", una col·lecció de 12 breus pel·lícules "*A minute of art*" realitzat per artistes



visuals, entrevistes, galeria de fotos, sobre el llançament de la campanya 46664 i l'organització del concert. També un reportatge sobre la visita de Bono i Beyoncé a Khayelitsha, per visitar el projecte "Mothers 2 mothers 2 be" i una casa per infants a Baphumelele, on quatre dones cuiden de 40 menors abandonats o orfes, infectats per VIH.

AFRICA LIVE. THE ROLL BACK MALARIA CONCERT⁴

Productor i director: Mick Csáky. Antelope, Idéale Audience, ARTE France, BBC Wales, 2005. 166'. Durant el mes de març del 2005, Youssou N'Dour va organitzar a Dakar, Senegal, el concert *Africa Live: The Roll Back Malaria Concert*. En aquest documental es mostra l'arribada d'alguns músics que van participar al concert, així com la preparació d'aquest, el muntatge de l'escenari, la roda de premsa prèvia al concert i les actuacions dels músics africans: Salif Keita, Corneille, Tinariwen, Angélique Kidjo, Tiken Jah Fakoly, Baaba Maal, Orchestra Baobab, Rokia Traore, Oumou Sangare, Awilo Longomba, Seun Anikulapo Kuti (que va compondre *Mosquito song*), Awadi, Pape Diouf, Joey Starr, Manu Dibango i Tony Allen, entre d'altres. Per a l'ocasió, Youssou N'Dour va compondre un himne mundial contra la malària, per sensibilitzar a la població africana i a la comunitat internacional contra la malaltia, que mata lentament al continent superant a la sida com a primera causa de mortalitat. També s'inclou un vídeo de 5 minuts presentat per Angélique Kidjo sobre la malària.

HOPING FOR PALESTINE. PRIMAL SCREAM SPIRITUALIZED AND VERY SPECIAL GUESTS NICK CAVE, STEVE MASON

Benefit concert for the children of Palestine. Brixton academy, London. Sat. Oct. 16, 2004. 8:00 until 2 am. 95 min. 2004, Hoping Foundation. Dvd.

Concert benèfic celebrat per donar suport als menors palestins i millorar les seves condicions de vida als Camps de refugiats. El concert va obtenir la col·laboració de la organització *Hoping foundation* i dels músics Nick Cave, Steve Mason, Primal Scream i Spiritualized. Al llarg del concert van sonar temes com: *Dry the rain; Jack the Ripper; Walking with Jesus; Lord let it rain on me; Oh baby; Cheapster; Come together; I think I'm in love; Take your time; Smiles; Accelerator; Miss Lucifer; Rocks; Jailbird; Medication* i *Movin' on up*.

⁴ Per qüestions temàtiques aquest concert s'ha preferit ubicar aquí amb els altres macroconcerts, en lloc de posar-lo amb els documentals sobre Àfrica, tenint en compte que es va celebrar a Senegal.



ALTRES:**DIXIE CHICKS, SHUT UP AND SING**

Freedom of speech is fine, as long as you don't do it in public. Barbara Kopple, Cecilia Peck. The Weinstein company, Cabin creek films. 2006. 87'. Anglès.

L'any 2003, la cantant del grup de música country Dixie Chicks Natalie Maines, en un concert al *Shepherd's Bush Empire* a l'oest de Londres va dir "estem avergonyides de que el President dels Estats Units sigui de Texas" dies abans de la invasió d'Estats Units a Iraq. Aquest comentari, que en el seu moment va tenir una disculpa dirigida al president, els hi va suposar el boicot per part dels seus fans, que van realitzar destruccions públiques dels seus cd's, deixant d'assistir als seus concerts, a més a més de ser amenaçades de mort i de ser atacades d'antipatriotes, de traïdores, d'àngels de Saddam, de valentes, d'heroïnes, de prostitutes... a més d'haver d'afrontar el boicot de les ràdios a negar-se a emetre les seves cançons (comptant actualment amb un 30% menys de transmissió)... Aquest documental segueix les seves vides i carreres durant un període de tres anys, donant-les a conèixer com a dones, figures públiques i músiques. En el seu àlbum publicat després d'aquest comentari *Not Ready to make nice* (2006), hi ha una cançó amb el mateix títol que és una resposta musical a tot el què va succeir. Tot i això, en el concert que van realitzar l'any 2006 al *Shepherd's Bush Empire*, tal i com va dir Natalie Maines "De return a l'escena del crim... Volem dir-vos que ens avergonyeix que el president d'Estats Units sigui de Texas".

MUSIQUES REBELLES QUÉBEC. REBEL MUSIC QUEBEC

Marie Boti, directora. Lucie Pageau, productora. Produccions Multi Monde.

Quan la música i la política s'uneixen... Des de Seattle a Buenos Aires, una nova onada de músics rebels està ajudant a mobilitzar moviments pel canvi polític i la justícia social. Al Quebec, una nova generació porta la tradició de la música compromesa a la bella província. Músics com Loco Locass, Norman Nawrocki, Landriault i Lise Gregoire i Acalanta, parlaran en el documental de qüestions com el seu paper en la lluita contra la injustícia global, sobre els drets dels arrendataris, dels *okupes*, del paper de la música per mantenir la identitat... entre d'altres qüestions.

Per més informació: <http://www.pmm.qc.ca/musiquesrebelle/francais/startresume-fr.html>

NEW ORLEANS MUSIC IN EXILE

Rober Mugge. EUA. 2006. 114'.

Dues preguntes es fan en aquest film del veterà documentalista musical Robert Mugge: què es va perdre amb l'huracà Katrina? I, encara més important, es pot recuperar el que es va destruir? L'obra evadeix la crítica més dura i polititzada de la responsabilitat governamental –encara que, evidentment, forma part del tot- per centrar-se en la música, i en tot allò que Nova Orleans va perdre amb aquell cataclisme meteorològic. Dr. John, Irma Thomas (que ens porta al que va ser el seu club), Cyril Neville, Eddie Bo i altres llumeneres del so Nova Orleans són acompanyats en les seves reflexions per ciutadans comuns, músics anònims, botiguers i transeünts. A *New Orleans Music in Exile* es contempla la magnitud de la pèrdua des de tots els angles, entre cançons i lament, però sempre amb la mirada posada en l'esperança i en la reconstrucció. Les restes, els somnis i les esperances d'una comunitat musical trencada que busca renèixer amb il·lusió.

BEYNELMILEL. LA INTERNACIONAL

Directors: Sirri Süreyya Önder & Muharrem Gülmez. Cast: Cezmi Baskin, Özgü Namal, Umut Kurt. Turquia. 2007. 1h46.

El 1982, una petita banda de músics d'Adiyaman, no arribaven a guanyar-se la vida a causa del toc de queda imposat en aquella època, i acaben empresonats. El comandant militar local decideix crear una "orquestra moderna" composta pels músics empresonats, resultant un esdeveniment tragicòmic. Es decideix organitzar una cerimònia de benvinguda pels membres del consell militar, que venen a visitar la ciutat. Mentrestant, Haydar, un estudiant, està planejant una protesta, ajudat per la seva nòvia Güldam, la filla d'Abuzer (el director de l'orquestra moderna). S'està armant un desenllaç inesperat, al coincidir ambdós esdeveniments...

NÖMADAK TX

Raúl de la Fuente. Pablo Iraburu, harkaitz Mtnetz. De San Vicente, Igor Otxoa, codirectors. Una pel·lícula produïda per Txalap.art, Arena Comunicació, Parallel 40.

El so sorgeix del moviment. Un autèntic músic s'ha de moure, cal que viatgi. I llavors trobarà nous sons. Nömadak tx explica la història de dos músics en moviment. Viatgen amb la seva txalaparta, un instrument musical únic, que es toca entre dues persones. Arriben fins a la India, Lapònia, el Sàhara i



Mongòlia, per fusionar la seva música amb la de remots pobles nòmades. Creuen deserts de gel i de sorra, recorren a cavall les muntanyes de Mongòlia, en tren l'oest de la Índia... viatgen buscant sons. I els troben en altres pobles, altres paisatges, altres cultures. En persones que, com ells, utilitzen la música per dir a la resta del món: estem aquí, estem vius, som nosaltres.

ENTERTAINING THE TROOPS

Robbert Mugge film. USA, 1999. Acorn media UK, 2007. Anglès.

Documental sobre el paper que van tenir diferents actors, músics i còmics sobretot Americans, però també europeus, com Bob Hope, Bing Crosby, Humphrey Bogart, James Cagney, Frances Langford, Dinah Shore, Abbot and Costello, The Andrews Sisters, Marlene Dietrich, Lana Turner, Hedy Lamarr, Linda Parnell... entre d'altres, durant la Segona Guerra Mundial, i del seu paper animant a les tropes americanes, duent a terme activitats dins del país o fora, a les bases americanes.

Al dvd s'inclou una breu història de "Hollywood Canteen", i la biografia de l'actor i còmic Bob Hope.



SERIE DE REPORTATGES SOBRE MÚSICA I POLÍTICA:

GET UP, STAND UP

Documentals sobre l'estreta relació entre la música pop i l'activisme polític, des dels anys 50 als nostres dies. Dirigit per Rudi Dolezal, Hannes Rossacher i Simon Witter, coproduït per ZDF Alemanya i la cadena Francesa-Alemanya Arte. 2003.

Capítol 1. WE SHALL OVERCOME

Es narra la història de la música popular als EUA entre els anys cinquanta i els seixanta, fent un breu repàs sobre el moviment pels drets civils dels negres liderat per Martin Luter King i del suport musical de diferents cantants, i també de l'himne que el va encapçalar *We shall overcome*, de Pete Seeger.

Com a figura rellevant de l'època, varis músics analitzaran a Bob Dylan.

S'analitza també la música francesa dels anys 60 amb figures com Georges Brassens, Yves Montand, Serge Gainsbourg... i d'Alemanya amb els festivals de Burg Waldeck.

Finalment, s'analitzen les relacions entre la música i els drets humans des dels anys seixanta als noranta amb cantants com Johnny Cash, Steve Earle, Beastie Boys, Peter Gabriel, Stevie Wonder, Sade, etc.

Capítol 2. NEXT STOP IS VIETNAM

La guerra del Vietnam suposa el punt de partida d'aquest reportatge, on grans veus com Bob Dylan, Marvin Gave, Bob Marley, Pete Seeger, Joan Baez, Donovan, Roger Mcquinn, Barry Sadler, MC5, John Lennon, The doors, Jimmi Hendrix, entre d'altres, van fer sentir el no a la guerra a tot el món.

També s'analitza el panorama europeu, francès i alemany, que es va viure a finals dels 60, anys ens que es va escampar un esperit de canvi social traduït també en cançons.

Per acabar es dóna pas a la resposta musical que hi va haver durant la guerra del Golf.

Capítol 3. FIGHT THE POWER

Després del moviment pacifista dels 60, els artistes més compromesos passen a tractar temes de l'actualitat, com les campanyes antinuclears, en les que han mostrat suport cantants com Charlie Lumbus, Kraftwerk, Gil Scott Heron, Jackson Brown, Bonnie Raitt, REM... En aquests anys neix el *Punk*, sorgit com a resposta de la crisi econòmica dels anys 70, representat per grups com The Clash, The Ramones, Sex Pistols... moviment que serà analitzat per varis músics com Alice Mutter, Bob Geldof, Billie Bragg, Jim Kerr, etc.

També es parlarà de la resposta musical de la política d'EUA a l'Amèrica Central, a partir de cançons com el *Live in the Balance*, de Jackson Brown; *They dance alone*, de Sting; *Bullet the blue sky* d'U2... i de la música a Alemanya, a l'antiga Txecoslovàquia i d'Irlanda.

També sobre la resposta del rock contra el racisme, la pena de mort i les mines antipersona.

Capítol 4. SAY IT LOUD

En aquest capítol s'analitza la música negra i els seus diferents estils, com el blues, el jazz, el hip hop, el funky, i del seu paper en el moviment pels drets civils dels negres, amb cançons com *Strange Fruit* de Billie Holliday; *Les crayons de couleur* de Hugues Aufray; *We shall overcome* de Pete Seeger; *Say it loud* de James Brown... analitzant també la figura de Bob Marley i de la música rap a França i Alemanya.

Capítol 5. WE ARE THE WORLD

Quines han estat les grans campanyes benèfiques de la música pop? *Bangladesh* el 1971, organitzat per George Harrison i Ravi Shankar; *Band Aid* el 1985, amb la gravació de la cançó *Do they know it's Christmas?*; la celebració del macroconcert *Live Aid*; el *Farm Aid*; les gires-concerts d'Amnistia Internacional als 80; els festivals *WOMAD* organitzats per Peter Gabriel; macroconcerts per lluitar contra la SIDA; el fracàs dels festivals *Net Aid* per lluitar contra la pobresa, etc.

Capítol 6. WHAT'S GOING ON

Quina ha estat la relació entre la música i la política? Què n'opinen els músics sobre el seu paper i la capacitat d'influència que poden tenir en la societat? Què passa amb els músics que entren a polítics o els polítics que busquen el recolzament dels músics? Què passa quan es desdibuixa la línia entre els dos móns?

Aquestes qüestions s'intentaran respondre amb aquest reportatge, analitzant quin va ser el panorama musical arran de l'11 de setembre i en altres contextes, com per exemple a Alemanya, França, el moviment britànic anomenat *Red Wedge*, les campanyes als EUA *Rock the vote* i també de la figura de Bono, cantant d'U2 i sobre el seu paper de "músic-polític".



ÀFRICA:**NIGÈRIA:****MUSIC IS THE WEAPON. FELA KUTI**

Stéphane Tchat-Gadjieff & Jean Jacques Flori. França, 1982. 52 min. Anglès.

Documental sobre la història de Fela Kuti, músic nigerià, activista i creador de la música afrobeat, música que utilitzarà com a arma per lluitar contra la opressió política, centrat a l'any 1982, en el moment més àlgid de la seva carrera. El documental es centra amb entrevistes a Fela i a les seves esposes (29), mostrant també actuacions, imatges del seu club "The Shrine" i també sobre la història de Biafra.

SUFFERING AND SMILING

Dan Ollman, 60'. Nigeria-EUA, 2006. Bluemark Productions.

Visió reflexiva i vital de Nigèria a partir de la figura del músic i activista nigerià Fela Kuti i del seu fill Femi, que a través de la seva música i cançons crítiques van aconseguir informar sobre els canvis que es succeïen al país en referència als pous petrolífers, i de la corrupció del govern actuant com a franquícia de les multinacionals occidentals, a més a més d'intentar despertar la consciència i celebrar la vida i les arrels africanes de la població a través de la música.

MALI:**BOUCABAR TRAORÉ. JE CHANTERAI POUR TOI / I'LL SING FOR YOU**

Direcció: Jacques Sarasin. França. 2002. VO: Francès. Duració 80'.

En les grans metròpolis molts dels emigrants que serveixen en bars, condueixen taxis, carreguen maletes, no estan fent el que el seu talent i vocació mereixen. En la França dels 80, un paleta africà que transportava maons era en realitat l'estrella musical més gran de Mali, un guitarrista molt reconegut que havia desenvolupat un estil propi barrejant blues, sons àrabs i Kassonké. El seu nom era Boubacar Traoré. Amb una fotografia espectacular i unes cançons insubstituïbles el realitzador francès Jacques Sarasin rescata la intensa trajectòria vital de Traoré. Ali Farka Touré i altres músics s'uneixen a ell, arrodonint un documental impecable.

En el dvd s'inclouen a més a més una entrevista a Live Joris, autor del llibre Mali Blues; una altra a Tata Cissé, etnòleg de Mali, i algunes cançons.

A VISIT TO ALI FARKA TOURÉ

Direcció: Marc Huraux. Producció de Serge Lalou. Arte France, 2000. 63'

"*You can change society through music and where there is injustice in the World, music must point it out*". Ali Farka Touré.

Aquest documental es centra en la figura d'Ali Farka Touré, i de la seva vida al seu poble Niafunké, així del treball que realitza, treballant en la collita, a més de profunditzar en el seu rol, responsabilitats i tasques que duu a terme com a important figura local que és. La música és una part integral d'aquesta trobada i en el documental s'inclouen també gravacions dels següents temes: *Mali Dje, Gomni, Chanson sur Niafunké, Keito i Tulimba*, a més d'imatges d'algun concert. També hi ha entrevistes i diàlegs entre Ali i Afel Bocoum, Oumar Touré, Hamma Sankaré, Souleyman Kané, Samba Touré, Oumar Diallo Barou, Djénéba Doukouré, Concano Yatara i Yoro Cissé.

SENEGAL:**RETURN TO GORÉE**

Pierre-Yves Borgeaud. Luxemburg & Suïssa. 2007. 102'

El músic africà Youssou N'Dour no és persona que doni l'esquena a les causes difícils ni als viatges impossibles. Allò que altres anomenen quimeres, ell ho anomena deures. *Return to Gorée* és una altra causa guanyada. Un altre viatge èpic. Una altra lluita. Partint de la ciutat que simbolitza el comerç d'esclaus des de l'Àfrica cap a Amèrica, N'Dour s'embarca en una peregrinació que busca contactar totes les músiques negres que l'esclavisme va originar al seu pas i tornar-les a Gorée per fer-hi un concert final. Guiat pel seu Tirèsies particular (el pianista cec Moncef Genoud), N'Dour fa cap a Atlanta (on canta amb el grup de gospel *The Harmony Harmonizers*), Nova Jersey (allà s'ajunta amb el músic i escriptor Amiri Baraka, àlies Leroi Jones), a una devastada Nova Orleans (amb el bateria Idris



Muhammad), i així a tot arreu: Dakar, Luxemburg... De la cultura ioruba al blues, en un periple enriquidor que només pot culminar d'una manera: amb música, unida en una sola comunitat, un sol amor.

SUD-ÀFRICA:

AMANDLA! A REVOLUTION IN FOUR PART HARMONY

Lee Hirsch. Kwela Productions, Metrodome, 2004.

Amandla, o poder, és un documental que analitza l'important rol que va exercir la música i la cançó en la lluita per abolir l'apartheid a Sud-àfrica i aconseguir la llibertat. La història es centra en la figura del compositor, líder polític i poeta Vuyisile Mini, que se'n va adonar del poder de la cançó transmetent esperança a la població negra (En destaca la seva cançó "*Bewar Verwoerd*", sobre l'artífex de l'apartheid, Hendrik Verwoerd).

El documental descriu la vida sota l'apartheid, mostrant imatges d'època de la repressió i violència als negres sud-africans; de la llei del passaport; de la recol·locació de la població negra als anomenats "Bantustans"; de l'empresonament de Nelson Mandela; i de la resposta musical a aquestes situacions, amb cançons de llibertat i que insten a la lluita: *Nkosi Sikelel'i* –que es va convertir en l'himne de la població negra-, *Thina Sizwe* –Lamentació, arrel de la massacre de Sphaperville (1960) on la policia sud-africana va disparar contra manifestants desarmats causant morts i ferits; *Ingoma*, la cançó per la lluita, entre d'altres. També es mostren imatges de la dansa i cançó "Toyi-toyi" utilitzada en les protestes polítiques per intimidar als soldats armats i a la policia del govern blanc.

En el documental s'entrevisten a varies persones que comparteixen les seves experiències de la lluita i de la cançó, com la cantant Miriam Makeba, el trompetista Hugh Masekela, el pianista Abdullah Ibrahim, el cantant i lletrista Vusi Mahlasela, la cantant Sibongile Khumalo, Thandi Modise, Sophie Mgcina i Dolly Rathebe, entre d'altres.

La pel·lícula finalitza a l'any 1994, després de les primeres eleccions democràtiques.

RHYTHM OF RESISTANCE. BLACK SOUTH AFRICAN MUSIC

Productor: Jeremy Marre. Directors: Chris Austin and Jeremy Marre. 60'. © 1988 Harcourt Films. © 2000 Shanachie Entertainment Corp.

Documental sobre la música negra sud-africana durant els anys d'apartheid. La música fou ignorada, censurada i suprimida, però tot i això va sobreviure en la clandestinitat, tal i com es mostra en aquest documental gravat en les mateixes condicions. S'entrevistaran a músics i es mostraran actuacions com les de Ladysmith Black Mambazo, Philip Tabane i Malombo, the Mahotella Queens, Abafana, Baseqhuden, Johnny Clegg/ Sipho Mchunu of Juluka, entre d'altres. I també es descriurà com era la música Zulú en els carrers de Soweto, dels cants i danses de la gent al carrer durant els seus dies de festa, d'un concurs musical nocturn...

STOPPING THE MUSIC

Dirigit per Douglas Mitchell, produït per Michael Dreewett. South Africa 2002. Freemuse. Cutting grooves. 50'. Anglès.

En aquest documental es mostra la història del cantautor de protesta Roger Lucey i del policia de seguretat encomanat a finalitzar amb la seva carrera musical Paul Erasmus durant els anys d'apartheid a Sud-àfrica. Roger Lucey va descriure a partir de les seves cançons la realitat del sistema, documentant les injustícies racistes. Es fa un breu repàs a la seva carrera artística, des dels seus inicis, als moments àlgids de la seva carrera, les oposicions del règim a la seva música i l'etapa com a corresponsal de televisió ja que es va veure forçat a finalitzar la seva carrera musical... i la trobada i posterior reconciliació, vint anys després de la fi de l'apartheid, amb Paul Erasmus. Al llarg del documental sonen algunes cançons escrites per Roger com: *Windy days*; *The road is much longer* (que porta el nom del seu primer àlbum); *Lungile Thabalaza*; *You only need say nothing*; *New movie*; *Crossroads*; *I'm all right now*; *Running for cover*; *Rivers of peace*; *Heading home* i *Bamboo grove*.

SARAFINA

Darrell Roodt Rating. Leleti Khumalo, Whoopi Goldberg. Miramax Films. 117' (1992)

Sarafina és un musical sud-africà de Mbongeni Ngema que mostra la implicació dels estudiants als *Soweto Riots* en oposició a l'apartheid. Aquesta pel·lícula és l'adaptació del musical, pel·lícula que es centra en la història de Sarafina, una noia sud-africana actriu i activista, que viu amb els seus oncles a Soweto i que s'avergonyeix de que la seva mare accepti el rol de criada en una casa de blancs a la Sud-



àfrica de l'apartheid. Ella intentarà inspirar als seus companys a alçar-se en protesta, especialment després de que la seva professora sigui empresonada.

MASIZAKHE: LET US BUILD TOGETHER

Directora: Angelica Macklin/Scott Macklin. 2006, 67', South Africa, Northern California Premiere. Documental sobre Sud-àfrica i sobre com l'activisme cultural està pavimentant i donant forma al futur de la societat sud-africana. El documental explora com els estudiants, artistes, professors i directors estan utilitzant el seu treball i talent per construir noves i restablir identitats culturals, de forma parcial amb l'expressió del llenguatge, el hip-hop i la música, donant oportunitat als artistes a explicar les seves històries individuals i compartir les seves cultures amb la gent. També s'introdueixen aspectes sobre la realitat del país: pobresa; menors orfes que han perdut als seus pares degut a la SIDA; multiculturalisme, etc.

SIERRA LEONA:

SIERRA LEONE'S REFUGEE ALL STARS

Banker White. Zach Niles. Andy Mitchell. Christopher Jenkins. 2002. Anglès. Subtítols en anglès. En aquest documental es mostra la història de sis músics de Sierra Leona que van crear un grup musical quan vivien al camp de refugiats de Sembakounya, a la República de Guinea. El documental, gravat in situ, segueix a la banda durant tres anys, mentre emprenen el camí de retorn des del camp de refugiats cap a Sierra Leona, mostrant la tragèdia de tot el què s'ha perdut, però també el triomf de la banda a l'enregistrar l'àlbum amb les seves cançons originals. Les seves cançons transmeten les històries no explicades dels supervivents de la Guerra Civil que va viure el país entre 1991 i 2002. El grup ha enregistrat també un cd de 17 cançons: *Sierra Leone's refugee all stars. Living like a refugee*. Discogràfica Anti, 2006. Per més informació: <http://refugeeallstars.org/v3/index.html> Com a material extra s'inclouen imatges de la preparació del tour mundial del grup, així com molts moments musicals.

BLING: A PLANET ROCK

Raquel Cepeda. EUA. 2007. Anglès, 89' Bling bling! Una onomatopeia que significa: al hip hop s'esmorza amb diamants. Diamants amb tot, especialment amb dents postisses, anells i collarets. Però les joies no vénen de regal en paquets de cereals o de patates fregides. D'on surten, doncs? Principalment de Sierra Leone, una zona devastada per la guerra civil de 1991-2002, un conflicte basat –amb més cruïsa que altres- en l'horror, la barbàrie i la mutilació. I un conflicte pagat amb diamants; els mateixos que porta 50 Cent al collaret, sense anar més lluny. Bling: A Planet Rock agafa a Pall Wall i a Raekwon (Wu-Tang Clan), Tego Calderón (famos artista de reggaeton) i a un dissenyador de diamants i els planta enmig del país africà per tal que vegin de prop quina mena de desolació produeix els seus brillants. Les diverses reaccions després del contacte amb la població autòctona, la seva percepció de l'equació diamant-sang, borden un documental altament didàctic i moral. I molt necessari.

REPÚBLICA DEMOCRÀTICA DEL CONGO:

ON THE RUMBA RIVER

Jacques Sarasin. França. 2006. 83' Tot el que és bo ve de l'Àfrica, i la rumba no n'és cap excepció. *On the Rumba River* ens acosta el mític rumber congolès Papa Wendo Kolosoy, la seva vida, entorn i llegat. L'orfe Antoine Kolosoy va començar molt aviat a compondre cançons amb la seva guitarra atrotinada. Quan li va arribar el renom, també ho va fer la repressió: el govern colonial belga va prohibir les seves cançons de celebració i de gaudi, i l'església el va perseguir. Kolosoy es va fer boxejador professional, però no va perdre la inquietud, i el 1948 va treure l'àlbum de debut que l'havia de convertir en una superestrella de la rumba congolese. Wendo es va moure amb el seu país: als anys 60 va celebrar la independència. Durant els següents 30 anys de dictadura, va viure la clandestinitat i va acabar vagabund. Quan arribà el nou règim el 1997, Wendo va emergir de l'anomimat per seguir cantant. *On the Rumba River* és una història de pobresa i d'opressió, però també de l'esperança que sorgeix de la música.



JUPITER'S DANCE

R.Barret & F. De La Tullaye, con Jupiter Bokondji, Yende Bogongo, Claude Kinunu Montana... Gravat a Kinshasa per Yarol Poupaud + 8 Bonus. 104'. 2007. En francès, subtitulat en anglès.

Documental sobre les dificultats musicals actuals a la República Democràtica del Congo. S'analitza la corrent musical de Ndombolo i de Soukous, el què es coneix com el Rock Africà Congolès, a més d'altres estils musicals de Kinshasa a on la gent realment lluita per arribar a finals de mes, però a on la música existeix, com un mitjà d'expressió que sembla ser completament necessari. Sense recursos però amb imaginació, la gent pobre construeix els seus propis instruments amb tot el què tenen a la seva mà: llaunes, filferros... Els músics expressen amb la seva música les seves situacions desesperants.



AMÈRICA LLATINA I CARIB:

XILE:

QUE LEVANTE LA MANO LA GUITARRA

Guió i direcció: Víctor Casaus i Luis Rogelio Nogueras. Producció: Orlando de la Huerta. Presentat per l'Institut Cubano de Arte e Indústria Cinematográficos. 1983. 28:23'

Documental sobre aspectes de la vida i l'obra del cantant i compositor cubà Sílvio Rodríguez, fundador del moviment de la Nueva Trova. El documental es centra en el concert que Sílvio va oferir a La Casa de las Américas, entrevistant a la gent que es va quedar fora del recital, gent del públic que fa preguntes a Sílvio, entrevistes a ell mateix, on parla del què significa per ell la música, sobre com composita, sobre la Trova Cubana, etc. Al llarg del concert, canta les següents cançons: "Mujeres", "Pioneros", "Llegué por San Antonio de los Baños", "Viven muy felices", "Días y flores", "Hay un grupo que dice", "El unicornio", "Por quien merece amor".

VÍCTOR JARA, EL DERECHO DE VIVIR EN PAZ

Carmen Luz Parot, direcció i producció. Realitzat amb el recolzament de Radio Cooperativa, Fundació Víctor Jara, World Association for Christian Communication (WACC). Santiago de Chile, 1999. Warner Music Chile, 2001. 1h 40 min. Castellà.

En aquest documental es narra la vida de Víctor Jara des de la seva infantesa, adolescència, l'etapa universitària; la seva entrada al món del teatre i contacte amb el folklore tradicional, entrant a formar part del grup Cuncumen; també sobre les seves inquietuds socials i els anys de convulsió política de Xile, amb l'arribada del cop militar de l'11 de setembre de 1973, any en què fou detingut, torturat i assassinat. El documental s'acompanya d'imatges d'arxiu i entrevistes a persones properes a ell, com la seva viuda Joan Jara, o amics i companys com Luis Morgado, Juan Pinto, Nelson Villagra, Mariela Ferreira, Alejandro Sieveking, Bèlgica Castro, Luis Porgot, Ángel Parra, Horacio Salinas, Augusto Samaniego i César Fernández. Al llarg del documental es poden veure actuacions de Víctor cantant *Luchín*, *Te recuerdo Amanda*, *El cigarrito*, *Vamos por ancho camino*, *El cigarrito*, *Plegaria a un labrador*, *Manifiesto* i *El derecho de vivir en paz*.

LA FUNA DE VÍCTOR JARA

Un reportatge de Nélida Ruiz i Cristian Villablanca. Producció executiva Joan González. Una coproducció de "Paral-lel 40" i "30 minuts". Emès a TV3 el 18/11/2007. En català.

Reportatge que es centra en la història de la preparació de la "funa" (delatar o denunciar) a Edwyn Dimter Bianchi, conegut com "El Príncipe", inculpat en l'assassinat del cantautor xilè Víctor Jara. A Santiago de Xile hi ha un grup de drets humans anomenat Comissió Funa, que s'encarrega de proclamar, a través d'actes i manifestacions públiques, qui van ser els assassins i torturadors de l'època de Pinochet. És una denúncia pública, sense passar pels tribunals, dels col·laboradors i assassins de l'època del cop d'estat i la repressió militar. Ex-pressos i testimonis dels últims moments de Víctor Jara, ajudaran a la Comissió a identificar al seu torturador. En el dia de la "Funa" es van convocar dos grups, un que va esperar al carrer mentre l'altre grup entrava al Ministeri de treball, lloc on *El príncipe* treballava des de 1986, que davant l'acusació reaccionarà amb violència. Mentrestant al carrer 1500 persones que es van manifestar, cantaven *El derecho de vivir en paz*. Amanda Jara, filla de Víctor Jara, parlarà de les sensacions que ha tingut al trobar-se amb l'assassí del seu pare.

BRASIL:

BRASIL, A REVOLUÇÃO TROPICALISTA

Yves Billon i Dominique Dreyfus, 2002, Brasil/ França, 52'. Versió en castellà i portuguès, subtítols en castellà.

Documental sobre l'origen i evolució del Tropicalisme, moviment cultural revolucionari de Brasil que va ser liderat per Caetano Veloso i Gilberto Gil, que va transformar la cultura brasilera en un sol any (1967-68), en un clima al país marcat per la convulsió política i social, la lluita social, la duresa de la repressió de la dictadura militar, etc. El reportatge inclou imatges d'arxiu, actuacions i entrevistes a les figures més destacades del moviment, Gilberto Gil, Caetano Veloso, Tom Zé i Carlos Lyra, i també fragments d'actuacions d'aquestes figures i també de Jorge Benjor, João Gilberto, Antônio Carlos Jobim, Gerry Milligan, Baden Powell, Carlos Lyra, entre d'altres.



CARLINHOS BROWN, BAHIA BEAT

Un film de Claude Santiago. 2000, La Sept Vidéo. 1996. Morgane Production. Collection Music Planet. En portuguès. Subtítols en Anglès, francès i alemany. 108'

En aquest documental es mostra la vida de Carlinhos Brown al Candeal, a prop de Bahia i de les diferents activitats i projectes musicals que està duent a terme per millorar la vida de la comunitat i dels seus residents. Projectes com *Tá Rebocado*, d'urbanització i educació musical; imatges de moments musical en els que Carlinhos comparteix la seva música amb infants, dones, i amb el seu Mestre Pintado del Bongo; imatges de concerts de Carlinhos; del grup de percussió amb instruments realitzats amb llaunes anomenat *Lactomia*; del grup de percussió Zárabes, descrits per ell com "un exèrcit amb tambors com a armes".

Com a material extra s'inclou un concert que va realitzar a *Francofolies de la Rochele*, amb les interpretacions de les cançons *Uma Brasileira*, *Segue o seco*, *O bode*, *Seo Zé*, *Frases Ventfias*, *Vide Gal* i *A Namorada*; i dos videoclips, *Covered Saints* i *A Namorada*.

EL MILAGRO DE CANDEAL

Director: Fernando Trueba. Repartiment: Bebo Valdés, Caetano Veloso, Marisa Monte, Carlinhos Brown, Gilberto Gil. 2004. Lolafilms Distribución. 125 min.

"Bebo Valdés, el gran pianista cubà de 85 anys, exiliat a Estocolm des de fa 40 anys, viatja fins a Salvador de Bahía (Brasil), on les músiques i les religions d'Àfrica s'han conservat de la forma més pura. Allà es troba a Mateus, un músic de Bahía que l'introdueix en la vida de la comunitat afro-bahiana i el porta fins a Candeal, una favela que, gràcies a la iniciativa de Carlinhos Brown i a l'esforç dels seus habitants, s'ha convertit en una comunitat especial. A Candeal no hi ha armes ni drogues. Hi ha, això sí, un conservatori de música, un centre de salut, un estudi a on venen a gravar artistes de tots els continents, atrets pels tambors de Candeal. Utilitzant la música com a motor per qualsevol tipus d'iniciatives, la gent de Candeal ha recuperat l'autoestima i l'esperança de que la realitat pot ser transformada, de que un món millor és possible".

En els dvd's s'inclouen imatges de com es va fer la pel·lícula, sobre escenes tallades, cançons no incloses al muntatge, videoclips i imatges de l'estrena de la pel·lícula.

FAVELA RISING

Jeff Zimbalist. Matt Mochary. La fabrique de Films. 2006. Portuguès, subtítols en anglès.

Favela rising documenta a un home i a un moviment, una ciutat dividida i una favela unida. El protagonista, Anderson Sá, un antic traficant de drogues es converteix en el revolucionari social a Río de Janeiro més temut del barri. Després dels assassinats d'alguns dels seus familiars i de molts amics, decideix transformar la seva vida i la de la seva favela a través del hip-hop i els ritmes del carrer, per contrarestar la opressió violenta imposada pels grups d'adolescents traficants i la policia corrupta. El documental es centra en els orígens del moviment *AfroReggae*, i de la seva aposta d'utilització de la música com a instrument de canvi, realitzant tallers de percussió a les faveles (*Urban connections*)... Quan AfroReggae va començar les seves activitats el 1993, hi havia uns 150 soldats de narcotràfic a la favela de Vigário Geral (Río de Janeiro). Al 2004, el nombre de soldats de narcotràfic havia caigut a menys de 25.

2 FILHOS DE FRANCISCO. A HISTÓRIA DE ZEZÉ DI CAMARGO & LUCIANO

Breno Silveira. Conspiração filmes, ZCL Produções, Globo Filmes e Sony Pictures do Brasil. Portuguès.

Per més informació: <http://www.2filhosdefrancisco.com.br>

Francisco és un camperol de l'interior de Goiás que somia a convertir als seus fills Mirosmar i Emimal en una famosa parella musical de cants tradicionals, aprofitant que la música els pot brindar l'oportunitat de tenir una vida millor. Enmig de molts contratemps, un empresari aconsegueix llançar-los a l'interior de Brasil fins que un accident interromp la carrera de la parella. Anys més tard, Mirosmar es transforma en Zezé di Camargo, però la fama només arriba quan ell s'ajunta amb un altre germà seu, Welson, el company perfecte per a concretar la profecia del seu pare. El 1991 graven i llancen un disc amb el tema "É o Amor", del que van arribar a vendre 20 milions de còpies.

COLÒMBIA:

BOCAS DE CENIZA

Juan Manuel Echavarría. Colombia/Estats Units. 2004. Instal·lació, documental. Color. 22'

Documental en el que es mostra a set homes i dones afrocolombianes que viuen a la costa del Carib, que canten cançons compostades per ells i elles, com a reacció de les seves experiències. Aquests



camperols i camperoles, narren el relat de com i quan van ser expulsats de les seves cases i de les seves terres degut al conflicte armat, sense aparent remei que des de fa tants anys afecta el seu país, Colòmbia. Són cançons contundents, sobre el desplaçament i sobre les desgràcies viscudes, però expressant alhora, la seva resistència.

MÈXIC:

EL VIOLÍN

Francisco Vargas. Cámara Carnal Films. Coproducción Fondo de inversión y estímulos al cine. Fidelity-México. En castellà. 2006.

Inicia el seu relat amb imatges tan brutals i directes com la realitat que descriu: en una època indeterminada, encara que molt clara per a qualsevol espectador mexicà, una població indígena és humiliada i torturada per un poder autoritari. Un senyor gran, Don Plutarco, camperol i violinista manco, sedueix amb la seva música al capità encarregat de la feina repressora. Mentrestant, la guerrilla organitza la resistència armada, i Don Plutarco col·labora en l'esforç rescatant armes i municions que amaga i transporta a l'estoig buit del seu instrument. La seva aparent fragilitat i respectabilitat d'ancià inofensiu aconseguen enganyar per un temps als militars⁵.

AMÈRICA DEL SUD:

MÚSICAS REBELDES AMÉRICAS. REBEL MUSIC AMERICAS. MUSIQUES REBELLES AMERICAS

Marie Boti, Malcom Guy. Produït per Lucie Pageau. Realització, Marie Boti i Malcom Guy.

En aquest documental es presenten quatre músics compromesos de l'Amèrica del sud: el ritme i la veu de comunitats desplaçades a Colòmbia, a partir dels *vallenatos* de *Óyeme Chocó*, de CAVIDA (Comunitats d'Autodeterminació, Vida, Dignitat del Cacarica), el veritable cant del poble colombià, explicant les operacions militars i els assassinats amb què es desplacen a les comunitats afrocolombianes fora de les seves terres; de "los piqueteros" bloquejant l'accés a una refinaria a Buenos Aires a través de la veu d'Aníbal i Charly, del grup *Santa Revuelta* que presenten la crisi social i econòmica Argentina; dels mexicans perseguits amb gossos a la frontera amb EUA, amb la presència de la cantant Lila Downs, que canta històries de la frontera entre el nord i el sud, entre esperança i dolor, històries que es reflexen al seu àlbum "The border/ La frontera"; i de camperols ocupant terres a Brasil, a partir de la veu del talentós cantautor brasiler Chico César, qui ha abraçat la causa dels camperols del *Movimiento Sin Tierra*. Aquests artistes ens porten, a través de les seves vides i cançons, al si dels grans moviments de masses, que donen forma a les Amèriques d'avui.

Per més informació: <http://www.pmm.qc.ca/mram/es/index.html>

JAMAICA:

REBEL MUSIC. THE BOB MARLEY STORY

Jeremy Marre, 2000, EE.UU. Regne Unit, 90', Documental en anglès. Subtítols en francès, Alemany, Espanyol, Italià i Anglès.

Documental sobre la vida i l'obra de Bob Marley, figura que va portar la cultura jamaicana i el *reggae* a primera línia de l'escena internacional. La seva trajectòria personal, des de la seva infantesa al convertir-se en una estrella internacional; les seves històries amoroses, amb entrevistes a la seva dona Rita, i a antigues nòvies; entrevistes als músics originals de *The Wailers*, a Bunny Livingston i Peter Tosh, i també a Lee Scratch Perry i Chris Blackwell; la història política de l'illa, el moviment per la llibertat d'Àfrica i les arrels del rastafarisme, seran analitzats al llarg d'aquest documental, acompanyat d'actuacions i fragments de les seves cançons.

THE HARDER THEY COME

Perry Henzel. Protagonista: Jimmy Cliff. Xenon Pictures, International films, Ltd. 103'. 1973. Anglès.

Aquesta pel·lícula va servir com a introducció de la música *reggae* arreu del món. Ambientada als carrers de Kingston, es narren les aventures d'Ivan, un jove cantant que decideix anar a viure a la ciutat per triomfar, mostrant la realitat de la vida als guetos jamaicans, i la potència de la música que s'hi feia. El protagonista, inspirat en un criminal dels anys 40, és un pobre noi jamaicà que intenta guanyar-se la

⁵ Informació de: <http://www.jornada.unam.mx/2007/04/29/index.php?section=espectaculos&article=a09a1esp>



vida com pot abans d'arribar a ser un cantant de *reggae*. Violència, drogues, enfrontaments amb la policia, amb la discogràfica... la converteixen en una pel·lícula negativa, però destacable per la música, i sobretot per la banda sonora, amb 10 temes originals no escoltats fins llavors, com *Rivers of Babylon*, *Many Rivers to cross*, o *Harder they come*.

QUEENS OF SOUND

Herstory of Reggae and Dancehall. 2006, 74', Jamaica, California premiere.

Documental sobre l'oblidat sector femení del Reggae i la música de balls de saló a Jamaica. Tres generacions de dones en el negoci de la música jamaicana ens parlen sobre els seus rols passats i presents, els seus primers passos a la carrera, la seva lluita per l'acceptació en un negoci dominat per homes, els seus camins de vida i els seus grans èxits. Figures reconegudes mundialment com Marcia Griffiths, Tanya Stephens, Sasha, Cecile, Chevelle Franklyn, Queen Ifrica, Macka Diamond i Lady G, i també dones entre bastidors, com Barbara Makeda Blake Hannah, Nordia Rose, Jade Lee o Sandra Joy Alcott (fundadora de Jafa – Associació Jamaicana d'Artistes Femenines), ens donen una interpretació de l'escena de la música Jamaicana des d'un punt de vista femení. El documental apunta, en profundes entrevistes i actuacions espectaculars, aspectes socials, econòmics, religiosos, textuais e individuals del Reggae i la cultura de la música de balls de saló.

Per més informació: <http://www.queens-of-sound.com/> - queensofsound@servus.at

CUBA:

CUBA MÍA. RETRATO DE UNA ORQUESTA DE MUJERES

Cecilia Domeyko. 86' + 50' de material extra (5 cançons del cd; Entrevista a la Radio Café L.A; biografia de la directora; bonus del concert; reconeixements i distincions). En castellà i anglès. 2004.

En aquest documental es mostra la història de 10 dones que formen part de l'orquestra cubana de cambra Camerata Romeu, sota la direcció de Zenaida Romeu, una de les directores d'orquestra més dotades del món. Seguint la vida personal de cada una d'elles, les relacions amb la família, amb les companyes, de les seves actuacions, de l'amor que professen per la música, les hores d'estudi... es mostra a aquest grup de dones, que toquen apassionadament tant música tradicional, Mozart o música cubana. Els assajos, a més a més d'activitats musicals dirigides a infants i els seus concerts a diferents llocs de l'illa i del món, transmeten un missatge d'esperança, demostrant el poder de la música per crear fronteres nacionals, de gènere i de temps.



ÀSIA:**BREAKING THE SILENCE. MUSIC IN AFGHANISTAN**

BBC. Dirigit per Simon Broughton. 60 min de reportatge + 55 minuts d'extres. 2002. En anglès. Subtítols en anglès, francès i italià.

Documental gravat dos mesos després de la caiguda dels Taliban a Afganistan, i que analitza el renaixement de la música pel país arrel de la prohibició de la música en tots els àmbits, com per exemple a la ràdio, la televisió o l'esfera privada, prohibició iniciada amb el règim comunista i accentuada amb els Taliban. A partir d'entrevistes a ciutadans i a músics, s'explicarà què va passar durant aquests anys, amb l'amenaça del règim a tots aquells que intentaven burlar la prohibició, així com de les mesures adoptades pel aquest com la destrucció de cintes de casset, radiocassetes, instruments tradicionals com el rubab, la dilruba... i també amenaces cap als músics, que molts es van veure obligats a exiliar-se. En el documental s'inclou també material extra amb actuacions de Ustad Mahwash, Ensemble Kaboul, Mashinai i Rita Wahzma.



ORIENT MITJÀ:**IRAN:****GOOGOOSH: IRAN'S DAUGHTER**

Documental de Farhad Zamani. 2000.

Documental sobre la diva del pop iraniana Googoosh, la diva més famosa del país fins que fou silenciada l'any 1979 per la revolució islàmica, quan van etiquetar a les cantants femenines de "temptadores" i els hi van prohibir editar àlbums o actuar públicament en presència d'homes. Realitzat durant el temps en que li van prohibir concedir entrevistes o actuacions, el documental junta de forma talentosa clips de la carrera de Googoosh a l'escenari i a la pantalla, creant un retrat d'una dona que és una icona cultural en un país atrapat entre la tradició i la modernització. La pujada i caiguda de la seva carrera –des dels seus inicis com estrella infantil, fins els vint anys de silenci- es col·loca en un context polític enigmàtic amb entrevistes a amics íntims i família, incloent el seu únic fill. Tot i que encara té prohibit actuar a la seva terra, Googoosh recentment ha tornat a encendre els cors dels iranians que viuen a l'estranger amb la seva gira internacional al *The Staples Center, Wembly stadium*, i a l'*Air Canada Arena* de Toronto.

IRAQ:**THE LIBERACE OF BAGHDAD**

Sean McAllister - U.K. - 2004 - 75m – doc

Documental sobre el pianista iraquí Samir Peter, un dels pianistes més famosos d'Iraq, i que en la seva època d'apogeu es va descriure a sí mateix com "L'Alliberador de Bagdad". Actualment resideix en una habitació d'hotel, tocant per contractistes, mercenaris i periodistes assetjats, espantat de creuar la ciutat per anar a la seva mansió. La seva esposa i dos dels seus fills han marxat als Estats Units, i ell disposa d'un visat per anar a viure a Amèrica, i trobar la fama i fortuna del què ell anomena la seva "última aventura de vida". Però Sahar, la seva filla pro-Sadam que continua a Iraq, odia Amèrica pel què han fet al seu país i rebutja anar-hi a viure, i Samir es disposa a anar-se'n sol. Després de vuit mesos de filmació, la violència s'intensifica, els raptos es generalitzen i Samir es planteja sacrificar el seu somni americà pel bé de la seva família.

Informació de: <http://www.seanmcallister.com/> - sean@seanmcallister.com

Kurdistan:**HALF MOON. NIWEMANG.**

Bahman Ghobadi. 2006. 107'. Kurd. Subtitulada a l'anglès.

Mamo, un famós i músic ancià, ha obtingut permís per actuar en un concert al Kurdistan iraquí, després d'esperar 35 anys per poder actuar. Un amic seu s'encarrega d'aconseguir i conduir l'autobús escolar per recollir als deu fills de Mamo. Un d'ells té una premonició de que alguna cosa terrible li passarà abans de la lluna plena. Mamo està convençut de que l'essència del concert està en la veu celestial d'una dona, que està refugiada amb unes altres 1334 dones cantants a l'exili. Convèncer-la no és tasca fàcil, ja que l'exili ha aflatat la seva confiança en sí mateixa i en la seva veu. A més a més, ja que a Iran està prohibit que les dones cantin davant dels homes, serà necessari amagar-la a l'autobús.

ISRAEL I PALESTINA:**DANIEL BARENBOIM & THE WEST-EASTERN DIVAN ORCHESTRA. TCHAIKOVSKY: SYMPHONY Nº5. VERDI: OVERTURE, THE FORCE OF DESTINY. SIBELIUS: VALSE TRISTE. THE GENEVA CONCERT. CD + DVD**

En aquest dvd queda enregistrat el concert que va oferir l'orquestra a Gènova, interpretant obres de Tchaikovsky i Verdi. També s'inclouen dos documentals, un "*Lessons in Harmony*", sobre l'orquestra, amb entrevistes als joves músics, al director, a Edward Said, mostrant imatges dels assajos, de les activitats que fan junts, del concert de piano que va oferir Barenboim a Ramalla davant de 200 estudiants palestins, del concert de l'orquestra a Berlín i imatges de Sevilla, que s'ha convertit en la seu de la orquestra. L'altre documental "*In conversation, Daniel Barenboim & Edward Said. Weimar, 1999*" on Barenboim i Said reflexionen sobre l'orquestra com a fòrum de diàleg i reflexió al voltant del problema de la violència en els joves a Orient Mitjà, pretenent enviar un missatge de pau i concòrdia al món sencer, així com la comprensió de cultures que tradicionalment han estat rivals.



THE RAMALLAH CONCERT. KNOWLEDGE IS THE BEGINNING. WEST EASTERN DIVAN ORCHESTRA. 2005

Paul Smaczny. Productor i director.

En el documental *Knowledge is the beginning, Daniel Barenboim and the West-Eastern Divan Orchestra*, es presenta la orquestra i els orígens d'aquesta a Weimar, l'any 1999. Es mostren imatges dels assajos, dels membres de l'orquestra, i de les activitats que realitzen, no únicament musicals (debats, jocs, excursions –visita al camp de concentració de Buchenwald-, etc.). A l'any 2002 Barenboim va oferir un concert a Ramalla. A Sevilla, el mateix any s'estableix la seu de l'orquestra, realitzant també diferents concerts, com a Rabat, Marroc i a Ramalla. També es mostra l'entrega del Premi Príncep d'Asturies de la Concòrdia l'any 2002 entregat a Said i Barenboim, a més del Premi de Música Knéset, atorgat a Barenboim.

En un altra dvd s'inclou el concert gravat en directe a Ramalla, al *Cultural Palace*, el 21 d'agost del 2005. L'orquestra interpretarà la Simfonia Concertant en Mi#M, per oboè, clarinet, fagot i trompa de Mozart; la 5ª Simfonia de Beethoven i Nimrod, d'Edward Elgar. Al llarg del concert hi ha les intervencions de Nabel Shath, Mustafa Barghouti, Mariam Said i Daniel Barenboim.

TIME FOR PEACE- ZAMAN EL SALAAM

Directora, Yvonne Kahan. Israel, 1995, vídeo, 33'. Hebreu. Subtítols en anglès.

Aquest documental mostra el Concert per la Pau que va tenir lloc a Oslo el 13 de setembre de 1994, en presència del Ministre d'Afers Exteriors Simon Peres, del líder de l'ANP Yassir Arafat i del Primer Ministre Noruec Gro Harlem Brundtland. Alguns dels participants del concert van ser: Arja Saijonmaa, Harry Belafonte, Gypsy Kings, Irvy Gitlis, i Zubin Mehta, acompanyat de l'orquestra filharmònica de Noruega i cors infantils d'israelians, palestins i noruecs.

En el documental també es mostren les preparacions de les actuacions, de la història del músic Yair Dalal –que va musicar el poema “Zamman el Salaam”, que significa, El temps per la pau- i sobre com es van conèixer els infants, sobre les seves interaccions i assaigs amb el director Zubin Mehta.

WHITE FLAG: PLAYING WITH THE ENEMY

By Izzy Abrahami and Erga Netz, for SF DRS. 58 min. Dvd-R Pal, 16:9.

Whiteflag és un grup de música format per músics palestins del camp de refugiats de Gaza i músics israelians, que decideixen tocar junts malgrat els recels que això genera a molta gent, les dificultats inherents al lloc a on viuen (dificultats de mobilitat per poder assajar, fer concerts...) i els qüestionaments i sentiments personals del fet d'estar tocant en aquest grup per part dels propis components (tenint que afrontar la por i la hostilitat, i fins i tot la tortura). L'any 2000, amb la Segona Intifada, el grup es va dissoldre. Cinc anys després, un productor de música suís va aconseguir reunir novament el grup a Luserne, Suïssa, on durant varies setmanes els components van poder assajar i gravar el seu primer cd, a més de realitzar varis concerts. Els membres del grup oferiran els seus testimonis del què suposa per ells tocar en aquest conjunt musical, obrint una porta a l'esperança de com seria el futur si els adversaris trobessin un terreny comú en el que poguessin participar tots plegats.

ISRAEL ROCKS! A JOURNEY THROUGH MUSIC OF VISIONS AND DIVISIONS

By Izzy Abrahami and Erga Netz. Israel, 2000. 55' Hebreu, subtítols en anglès.

Viatge musical a través d'una vintena de cantants i bandes de música rock, pop, blues, folk i rap d'Israel, estructurat en diferents apartats, “Divisions”, “The religious, secular divide”, “War and peace”, “Rich and poor”, “Visions”, mostrant les seves complexitats, diferències, somnis, ànsies per la pau, el dolor i la desil·lusió de la guerra.

Els conflictes entre els jueus religiosos i els antireligiosos es mostren en la cançó del rocker Rabbi Tuvia, que canta l'arribada del Messies per resoldre-ho tot, en oposició a la cançó de Shalom Hanoch, que nega l'esperada arribada d'aquest; La lluita entre israelians i Palestins serà cantada pel cantant palestí Amal Murkus i el cor de jueus colons als Alts del Golan; El tema de la pau i la guerra es tracta en una cançó per la pau escrita per Simon Peres, i cantada per Shlomo Gronichand i el cor d'etfops jueus adolescents; La cançó *Israel Rocks* mostra els problemes que han d'afrontar la gent d'Israel, des de la política a la pobresa, i dels seus somnis i intents per crear un futur millor, etc.

Entre els cantants trobem el Cor de minusvàlids veterans de guerra de l'exèrcit d'Israel; el grup Whiteflag; Aviv Gefen; The Joys; Ping-pong; the Cubes; Snake Fish; Yemen Marglit; The platinum i Noa, entre d'altres.



MÚSICA CLÀSSICA:

MÚSICA A L'ALEMANYA NAZI:

DIE MUSIK AUS THERESIENDSTADT (La musique de Terezin. La música de Theresienstadt)

Simon Broughton. Londres, BBC, 1993. 67'

En aquest documental es mostra com va ser la vida en el camp de concentració de Terezin, a la República Txeca, durant la Segona Guerra Mundial. La vida cultural en aquest camp es va desenvolupar intensament, permetent als jueus organitzar activitats culturals com teatre, cabaret, concerts i òpera. En aquest camp van ser traslladats els compositors Víctor Ullman, Pavel Haas, Hans Krása i Gideon Kein, entre d'altres. En aquest documental s'entrevisten a artistes supervivents i a familiars.

GREAT CONDUCTORS OF THE THIRD REICH: ART IN SERVICE OF EVIL (1997)

Starring: Leo Blech, Karl Böhm. Bel canto society. 53'

Com una compilació d'actuacions dels famosos directors alemanys en l'Alemanya Nazi, aquest enregistrament proporciona una mirada desconcertant tant a l'Alemanya nazi que va intentar explotar la cultura com als artistes que essencialment van consentir convertir el seu art en la propaganda nazi. El metratge conté concerts que Karajan va donar en el París ocupat, així com a Furtwangler dirigint davant un teló d'esvàstiques. En ell es mostra una mirada xocant i surrealista de la música clàssica a l'Alemanya Nazi (Sinopsis a Rotten Tomatoes, 2005).

WE WANT THE LIGHT

Christopher Nupen. Ferenc van Damme. Hans Petri. 2004 Opus Arte/Allegro Films. 2 DVD. 330'

We want the light és el títol extret d'un poema d'una nena de 12 anys, Eva Pickova, que va escriure en el camp de concentració de Terezin. En aquest dvd s'analitzaran varis aspectes sobre la llibertat i el captiveri, sobre l'emancipació, l'aculturització i l'assimilació; sobre les dificultats de la integració dels Jueus en la societat Alemanya després de la seva alliberació dels ghettos; sobre Richard Wagner i el seu assaig *Els Jueus en la Música* i la seva influència en el pensament del Tercer Reich, però sobretot és sobre els significats i valors de la música tot i en les circumstàncies més desesperants i difícils, explicat per músics que van viure en els camps de concentració, com Alice Sommer i Jacques Stroumsa.

En el documental s'entrevista a Vladimir Ashkenazy, Daniel Barenboim, Evgeny Kissin, Zubin Mehta, Itzhak Perlman, Pinchas Zukerman, entre d'altres. També conté música de Mahler, Bach, Schoenberg, Bruch, Schumann, Mendelssohn, Wagner, Schubert, Bloch i Brahms.

EL PIANISTA (THE PIANIST)

Direcció: Roman Polanski. Països: França, Alemanya, Regne Unit, Polònia, Holanda. Any: 2002. Duració: 148 min. Guió: Ronald Harwood; basat en la novel·la "El pianista del gueto de Varsòvia" de Wladyslaw Szpilman.

Wladyslaw Szpilman (Adrien Brody), un brillant pianista polonès i jueu, escapa de la deportació. Obligat a viure en el cor del ghetto de Varsòvia, comparteix el patiment, la humiliació i els esforços. Aconsegueix escapar i s'amaga en les ruïnes de la capital, on un oficial alemany acudeix en la seva ajuda i l'ajuda a sobreviure. Wladyslaw Szpilman tenia 27 anys quan va esclatar la guerra i ja era reconegut com un dels pianistes polonesos de concerts més destacats. Estava interpretant el Nocturn en Do menor sostingut de Chopin a la ràdio estatal polonesa quan la *Luftwaffe* va bombardejar l'emissora de ràdio fins a arrasar-la. Com a jueus que eren, Szpilman i la seva família van ser desallotjats del seu apartament i apinyats juntament amb altres milers al ghetto de Varsòvia, on el Pianista es va guanyar la vida com va poder, interpretant als bars, en els quals es reunien col·laboradors i traficants del mercat negre. Va ser un d'aquests col·laboradors jueus qui va salvar a Szpilman del tren que va dur a la seva família a la mort en els camps de concentració. Gràcies a una xarxa de coneguts d'abans de la guerra, a soldats de la resistència i, sorprenentment, amb l'ajuda d'un oficial alemany, Szpilman va sobreviure a la guerra. Després de la guerra, la ràdio polonesa va tornar a funcionar, amb grans dificultats, i Szpilman va completar el Nocturn de Chopin que havia estat interromput tan brutalment sis anys enrere. El Pianista va escriure les seves memòries el 1946, però les autoritats comunistes van prohibir el llibre.



ALTRES:**L'HISTOIRE DU SOLDAT**

Nederlands Dans Theater. Amb: Nacho Duato, Aryeh Weiner i els membres del Nederlands Dans Theater. Coreografia de Jiri Kylián. Música: Igor Stravinsky. Director d'orquestra: David Porcelijn. Selecta Vision. Barcelona, 1988. 60'.

Ballet basat en l'obra "La història d'un soldat" d'Igor Stravinsky, on es narra la història del retorn a casa d'un antic combatent de guerra. En una parada en el camí de retorn, el soldat troba al diable que li ofereix un llibre, el contingut del qual li proporcionarà riquesa a canvi del violí que li ha servit de consol al soldat durant el temps de la guerra. El soldat accepta el canvi i a partir d'aquest moment entra en el trastornat món de confusió i desesperança ordit pel diable, del que no aconsegueix sortir.

LILI MARLEEN

Director: Rainer Werner Fassbinder. Música: Peer Raben. 1981. 120'. Castellà.

Aquesta pel·lícula està basada en un fragment de l'autobiografia de Lale Andersen, de la que la seva carrera com a cantant va estar sempre lligada a la famosa cançó Lili Marleen, sobre dos amants que davant la porta de la caserna militar decideixen dir-se adéu. Aquesta cançó es va convertir en el *hit* de la Segona Guerra Mundial, i en el símbol del desig de pau dels soldats, primer del nazisme i posteriorment estès fins el bàndol aliat. La pel·lícula està ambientada a finals dels anys 30, i narra la història d'amor entre Wilkie, una cantant alemanya de cabaret, i el músic Robert Mendelsson, història d'amor que es veurà truncada degut al context polític, el Tercer Reich.

PAU CASALS:**PAU CASALS. EL FAVORIT**

Presentat per Toni Soler. Producció de TV Catalunya S.A. En col·laboració amb Media 3.14/ Mediapro. 2004 CCRTV Interactiva, S.A. En català.

Programa dedicat al compositor, director d'orquestra i un dels grans violoncel·listes del segle XX, que després de la Guerra Civil i la Segona Guerra Mundial es va convertir en un gran defensor de la pau. En el programa es narren aspectes biogràfics de la seva vida, amb la col·laboració d'un historiador, una musicòloga, la seva dona Marta Montañez i amics propers com Emilio Aragón, més conegut com a Miliki. A més es complementa informació amb imatges d'arxiu d'entrevistes a Pau Casals i de la seva aparició davant les Nacions Unides; d'una visita a la seva casa-museu del Vendrell; també a Prada de Conflent i Puerto Rico.

CASALS, UNA BATUTA PER LA PAU

Vilassar de Dalt. Òrbita produccions audiovisuals, 2000. video, dvd. Català/ castellà.

El narrador d'aquest vídeo, simulant a Pau Casals, ens explica els records d'infantesa del músic i els moments més importants de la seva vida: la creació de l'Orquestra Pau Casals; l'inici de la Guerra Civil i les activitats que ell va dur a terme durant la Guerra; la vida a Prada de Conflent; la creació de l'obra "El pessebre"; les seves activitats com a professor de violoncel; la vida a Puerto Rico i també el discurs que va fer l'any 1971 davant les Nacions Unides.

En el vídeo també es mostren cites cronològiques de la vida del músic, a més a més de comentaris d'altres personalitats, com J. F. Kennedy, Albert Einstein, Edward Grieg, Albert Schweitzer, en referència a la seva figura.

PABLO CASALS: A CRY FOR PEACE

Robert Snyder. 2002 Masters & masterworks productions, inc. USA. 1h 25'. Anglès.

Documental biogràfic de la vida de Pau Casals narrat per ell mateix a partir de diferents capítols:

Els seus primers anys, en els que recorda els seus inicis en el món de la música a partir de la influència dels seus pare; el seu primer instrument; l'elecció del violoncel; els estudis a Barcelona; els seus dies a Madrid.

El tour mundial, on narra els seus viatges a París, Londres i Estats Units d'Amèrica; els seus amics; la formació del trio Thibaud, Cortot, Casals; Guillermina Suggia i Susan Metcalfe, les seves esposes; els inicis de la Primera Guerra Mundial; la mort d'Enrique Granados; la revolució a l'Antiga URSS.

Barcelona, narrant els anys més fructífers de la seva carrera musical: reconeixement per part d'altres personalitats; la creació de l'Orquestra Pau Casals i de l'Associació Obrera de Concerts; l'inici de la Segona República.



La guerra civil Espanyola, que el portarà a exiliar-se a Paris.

L'exili a Prades, on descriu les tasques que va realitzar en els camps de refugiats ajudant als seus compatriotes; l'inici de la creació del seu oratori per la pau "El Pessebre"; la seva decisió de silenciar la seva música i instrument en oposició a la Dictadura Franquista; l'execució de classes magistrals i l'aparició de Marta Montañez a la seva vida, la que seria la seva tercera esposa.

Puerto Rico, país en el que serà nomenat ciutadà honorari i reconegut pels seus actes a favor de la pau i en el que hi viurà durant un temps.

Festival Casals

Creuada per la pau, concerts davant de Nacions Unides i el discurs pronunciat l'any 1971; concert a la Casa Blanca davant Kennedy; el seu compromís a tocar "El Pessebre" allà a on fos convidat; el seu viatge a Jerusalem l'any 1972 i a Budapest, convidat a conèixer el "*National Youth Chorus*".

A VISIT WITH PABLO CASALS

Robert Snyder. 2002 Masters & masterworks productions, inc. USA. 26'. Anglès.

Documental que segueix a Pau Casals a Prades durant el seu exili autoimposat davant la dictadura franquista. Casals toca el seu únic solo enregistrat de la Suite de Bach nº1, a Sant Miquel de Cuixà. També hi ha fragments d'una Master Class, i interaccions de Casals amb la gent del poble.

PEL·LÍCULA:

MÚSICA DEL CORAZÓN (MUSIC OF THE HEART)

Director Wes Craven. Reparto: Gloria Estefan, Angela Basset, Aidan Quinn, Meryl Streep, Cloris Leachman. 2 hores.

Basada en una història real, aquesta pel·lícula narra la vida de Roberta Guaspari, una dona violinista que va deixar la seva carrera al casar-se. Un any després, el seu marit l'abandona amb els seus dos fills i després de la separació decideix refer la seva vida instal·lant-se al barri de Harlem Est a NY, on farà de professora de violí en una escola. Malgrat la incredulitat de la directora del centre, dels alumnes i dels pares i mares de que la música pugui servir-los d'alguna cosa, ella mostrarà com els seus ensenyaments els canvien les seves vides, a més de la seva. Malgrat els seus èxits, després de deu anys d'ensenyaments, la direcció de l'escola decideix cancel·lar els fons per a la seva classe, però amb l'ajuda dels seus amics, antics alumnes i la comunitat, realitzen un recital al *Carnegie hall* per aconseguir fons. I els aconseguixen.

DOCUMENTAL:

VALOR PARA SEGUIR TOCANDO

Ricardo Carrasco/ Debora Gomberoff. Producción, Emilia Arias. Productora, El paseodigital. Patrocini de la Fundación de Orquestas Juveniles e Infantiles de Chile. Finançat pel Consejo de la Cultura y las Artes, Fondo de la música, 2006. 90'. 2007.

És un recorregut per tot el país buscant les diferents orquestres infantils de Xile, introduint-se en pobles i comunes. La pel·lícula explica la voluntat del músic Jorge Peña Hen, Mestre que en els seixanta va crear la primera orquestra infantil d'Amèrica del Sud i que va ser assassinat el 1973 durant la Dictadura de Pinochet. Aquest projecte actualment s'ha convertit en una Fundació, que agrupa a més de 10.000 menors i joves de tot el país, a través de les 217 orquestres infantils i juvenils. Segons el director "*La pel·lícula intenta mostrar, en un sentit molt profund, com és possible d'alguna manera canviar el destí marcat pel bressol en el que es va néixer*".

MUSICALS:

WEST SIDE STORY

Robert Wise i Jerome Robbins. EUA. 1961. Leonard Bernstein, música. 151'. Intèrprets: Natalie Wood, Richard Beymer, George Chakiris, Rita Moreno, Russ Tamblyn.

Musical que narra la història d'amor entre dos joves de Nova York dels anys 50 que pertanyen a bandes rivals. Tony, nord americà, i que forma part dels *Jets*, s'enamora de Maria, una porto-riquenya que forma part dels *Taurons*, i que a la vegada és la germana del líder de la banda, Bernardo. El musical tracta temes que avui en dia encara es poden considerar vigents: la violència urbana, el racisme, el



tracte a l'immigrant, al condicionament familiar i de grup... La història d'amor entre els protagonistes es veurà dramàticament truncada per l'ús de la violència, amb els posteriors aprenentatges que es deriven d'aquesta acció.

WEST BANK STORY

Dirigida per Ari Sandel, escrita per Kim Ray i Ari Sandel. 2005. Per més informació: <http://www.westbankstory.com>

Curtmetratge inspirat en *West Side Story*, convertit en una comèdia musical sobre el conflicte d'Israel i Palestina, on es narra amb humor la història de David, un soldat israelià que s'enamora de Fàtima, una caixera palestina d'un restaurant de menjar ràpid. La parella s'enamora tot i la rivalitat de les seves famílies, que lluiten per controlar la venda de falafel a la seva àrea de l'ocupada Cisjordània.

EL VIOLINISTA A LA TEULADA

Fiddler on the roof. Norman Jewison. EUA. 181' Repartiment: Chaim Topol, Norma Crane, Leonard Frey, Molly Picon. Guió: Josep Stein (basada en l'obra teatral del mateix nom i de la novel·la de Sholom Aleichem, *Les filles de Tevye*).

Al poblet rus d'Anatevka conviuen el 1905 dues comunitats, una hebrea i una altra de religió ortodoxa. Tevye, el lleter jueu, i la seva dona Golde intenten casar a les seves filles seguint la tradició, però les joves tenen altres idees. Tot es complica amb l'aplicació d'un programa imperial.

Els èxodes forçats del poble jueu en diversos moments històrics han estat retratats en diverses ocasions pel cinema. Aquest musical, localitza un dels èxodes més importants de la història contemporània en un fictici poble Ucraïnà. El protagonista, aferrat a la tradició, s'ha d'enfrontar als canvis vertiginosos de l'època, que afecten no només a la seva forma de pensar, sinó fins i tot a la seva pròpia vida, com un violinista que intenta executar la seva melodia sobre una inestable teulada⁶.

⁶ Informació de: Arana Mariscal, Ricardo (2007) *La inmigración en clave de comedia*. Bilbao: Bakeaz. p.92.



JAZZ:**CABARET**

Bob Fosse. 1972. 124'. Repartiment: Liza Minnelli, Joel Grey. Música John Kander i Ralph Burns. Aquesta pel·lícula ens mostra la vida del Kit Kat Klub de Berlín de l'any 1931 i de la seva protagonista Sally Bowles, del Mestre de cerimònies, i d'un estudiant britànic, així com les històries que els hi passen, mentre als carrers, el nacionalsocialisme creix amb una força brutal i la persecució als jueus no s'atura.

REBELDES DEL SWING

Director, Thomas Carter. Guió, Johathan Marc Feldman. Títol original: Swing Kids. 1993. 112'. La pel·lícula està ambientada a Alemanya l'any 1939, quan Adolf Hitler està a punt de conduir el seu país a la guerra, imposant una dura disciplina que nega la llibertat individual. Davant d'això, grups de joves alemanys, sota la influència de la passió política i el missatge de llibertat de la música swing americana, es rebel·len contra aquest ordre. Conegut com els "Nois del swing", es rebel·laran políticament contra el règim nazi.

JAZZ, LA HISTORIA. EL SWING CON EL CAMBIO. DEDICADO AL CAOS

Un film de Ken Burns. Producció de Florentine films i weta, Washington, D.C., en associació amb BBC. The Jazz film project Inc. 2000. Divisa home vídeo 2004. dvd. 120' aprox. Castellà. (Resums de la caràtula)

Episodi 7- El swing con el cambio. 1940-1942

Amb l'arribada dels 40 i davant la imminent ombra de la Guerra, el jazz comença a canviar. En un club de Harlem anomenat Minton's Playhouse, una petita banda de joves músics dirigits per Dizzie Gillespie, un virtuos de la trompeta, i Charlie "Bird" Parker, un brillant saxofonista, descobreixen una nova i estimulante forma de tocar: ràpida, complexa i un tant caòtica. Duke Ellington troba al seu veritable alter ego en el jove i brillant compositor, Billy Strayhorn. Junts crearan moltes de les millors gravacions d'Ellington.

Episodi 8- Dedicado al caos. 1943-1945.

En una Europa destrossada per la guerra, els nazis prohibeixen el jazz que es converteix en una arma de resistència. Per molts negres nord-americans, tot això, manca de significat al veure's lluitant a l'estranger per uns drets dels que no gaudeixen al seu propi país. Mentrestant, Duke Ellington estrena la seva suite simfònica que retrata la vida dels negres a Nord-Amèrica, "*Black, Brown and Beige*"; Louise Jordan popularitza el que més tard serà conegut com a "*rhythm and blues*", i Charlie Parker i Dizzie Gillespie, amb "*Ko-Ko*", senyalen el naixement del "*Bebop*".

STRANGE FRUIT

Un documental del productor, director i editor Joel Katz. 2002, Oniera films, LLC. Aquest documental explora la història i l'herència de la cançó *Strange Fruit*, escrita per Lewis Allen i que va prendre repercussió quan va ser interpretada per Billie Holiday. La cançó, parla sobre el linxament d'un home negre en territoris del sud d'Estats Units: "*Southern trees bear strange fruit, Blood on the leaves, Blood at the root, Black bodies swinging in the southern breeze, Strange fruit hanging from the poplar trees...*". A partir d'aquesta cançó, es narra la història dramàtica del passat d'Amèrica, narrant moments de terror i del coratge que van tenir els que van lluitar per la justícia racial, que més tard aconseguiran que sorgeixi el moviment pels drets civils.

LOS MARES DE LA LUNA

Los mares de la luna és un videoclip de la baixista italiana-suïssa Natalie Gampert que denuncia l'explotació laboral de menors a Cartagena, Colòmbia. El videoclip ha obtingut el recolzament de l'ambaixada de Suïssa i del Fons Cultural Suís.



ALTRES DOCUMENTALS:

Singing the Changes in South Africa 4 TV Electric Pictures/Contemporary Films Feature film.

Have you seen drum recently?

Dirigit per Jurgen Schadeberg; produït per Claudia Schadeberg i Jurgen Schadeberg. 77'. 1995. Un documental sobre la cultura sud-africana dels anys 50 i l'impacte de l'apartheid a la vida dels negres africans. Aspectes com la música i la dansa són tractats.

Argelia: Under African Skies. Chapter 3.

Kidel Mark, Marks Dennis. UK. 1989. 60'. BBC. Documental sobre Algèria i la música Rai.

Eyes on the Prize (1995) PBS Home Video America's Civil Rights Years, Vol. 1-7. Public Broadcasting Services (PBS) (1990) "We Shall Overcome" (video, 58').

Manu Chao: Giramundo Tour

Director: François Bergeron. França. 2001. 52'. Fcs. s/t espanyol, Manu Chao segueix viatjant, aquesta vegada a Amèrica Llatina. Acoquinat pel seu èxit i conversió en icona popular, l'artista francès es presenta en aquest documental intentant fugir de la seva faceta de portaveu públic, enfrontant-se als problemes d'un grup de gira en un món amb problemes. Inclou la gènesis de l'àlbum *Próxima estación: Esperanza*, a Barcelona.

I Muvrini

Tony Gatlif. 2002. 52'. Francès s/t espanyol.

I Muvrini és un grup polifònic de Còrsega creat fa més de vint anys per Jean-François i Alain Bernadi, a la cerca d'un altra cant per celebrar el patiment de la seva terra. El documental posa en discussió el tema de les llengües oficials i de les llengües silenciades. Els cants corsos s'han alçat moltes vegades com la veu d'un poble que té una història no només a defensar sinó també per narrar des del cant.

Canciones de Libertad (Amnistía)

Rodrigo Moreno, registra el mític recital d'Amnistia Internacional a Mendoza (1988) quan músics de la talla de Bruce Springsteen, Peter Gabriel i Sting van anar a abrigar al Xile de finals de la dictadura. Molts compatriotes van viatjar a Mendoza per veure per primera vegada a músics d'aquesta envergadura, alguns per ideologia, altres per plaer musical. Informació de: <http://www.inedit.cl>

Peace Songs:

A la pàgina web de *Search for common ground*, s'inclou un llistat de cançons gravades per artistes en els seus respectius països sobre cançons de pau d'uns 3-5 minuts:

"A paz e que o povo chama" ("La gent demanda la pau"), sobre Angola. En aquest cas és un documental d'uns 30 minuts sobre la creació de la cançó.

"Burundian Peace Song".

"Asalkan Kita Pilih Jalan Dama" ("Mentres escollim el camí pacífic"), d'Indonèsia.

"Nashe Maalo Pop Song", de Macedònia.

"In my heart", d'Orient Mitjà.

"South African Peace Song".

Per més informació: http://www.sfcg.org/programmes/cgp/cgp_songs_list2.html

Freemuse, Freedom of Musical Expression

<http://freemuse.org/sw19598.asp> (web no disponible, 2021)

En aquesta pàgina web hi ha un llistat de documentals sobre música i política, cultura de la violència i cultura de pau: **Back Vocal** (Seday-e Dovom), sobre les cantants femenines a Teheran que desafien la llei iraniana que prohibeix a les dones a actuar soles; **Heavy Metal in Baghdad**, sobre l'únic grup de heavy metal a l'Iraq, Acrassicauda, que estan exiliats a Turquia; **Off Beat** (Saz-e Mokhalef) sobre bandes de música clandestines a Teheran; **Passion** (Bab el Makam), sobre la història d'una jove dona síria que lluita contra la societat que no accepta el seu amor per la música; **Sounds of silence – underground music in Tehran** sobre la censura governamental que han d'assumir diferents grups musicals a Iran; **The flute player- a story of hope, healing, and the will to survive**, sobre la vida d'un supervivent del genocidi de Cambodja, que durant els anys de conflicte va estar obligat a seguir les instruccions del règim si volia salvar la seva vida, sent obligat també a tocar cançons de propaganda amb la seva flauta per entretenir als seus captors; **The Rebel** (Rebelle), sobre el cantant algerià Matoub



Lounès, que va ser assassinat el 1998; **The rock star and the Mullahs**, sobre l'enfrontament entre els conservadors Mullahs de la frontera nord-oest del Pakistan i la seva prohibició de la música; **The Satanic Angels** (Malaekkat Al-Shaytan), sobre un grup de música heavy metal marroquí arrestat per "fer trontollar els fonaments de l'Islam"; i **The singing revolution**, sobre el paper que va jugar la música coral a Estònia en la lluita en contra de la seva ocupació per l'Antiga Unió Soviètica.

First Run / Icarus Films:

<http://www.frif.com/subjects/music.html>

En aquesta pàgina web hi ha un llistat de documentals sobre música relacionats també amb la cultura de pau i de la violència. En destaquen: **Banguza Timbila** sobre la lluita de la independència a Moçambic; **Following One's Way**, sobre la història d'una noia colombiana que intenta fugir de la pobresa amb la seva música; **From The Ashes 10 Artists**, sobre deu artistes que intenten trobar significat al seu art després dels atemptats de l'11S a NY; **The Human Hambone**, un reportatge de persecussió corporal, que es remunta a l'origen d'aquesta forma de fer música, quan es va prohibir als esclaus africans utilitzar instruments, així que van trobar en el cos humà una manera de fer música; **The Internationale**, sobre la història de la cançó; **Mecate: A New Song**, sobre la música a Nicaragua i del paper que té per millorar la vida de les persones; **The Singing Sheikh**, sobre el músic egipci; **A song for Ireland**, sobre el paper de la música a Irlanda; **The Underground Orchestra**, sobre els músics del metro a París, músics en la seva majoria immigrants, que a part de compartir la seva passió per la música comparteixen experiències de repressió política en els seus països d'origen; **We Loved Each Other So Much**, sobre la cantant libanesa Fairuz i del paper de la música alhora de transcendir diferències polítiques i religioses; **Arab Diaries**, sobre un grup de rap femení algerià anomenat *The Messengers*, entre d'altres.

Films for the humanities & sciences

<http://ffh.films.com/Subject.aspx?psid=0&SubjectID=16> (web no disponible, 2021)

En aquesta pàgina web hi ha un llistat de documentals que fan referència a la música, la cultura de la pau i de la violència. En destaquen: **Fine Rain: Politics and folk songs in China**, documental sobre la música xinesa des de l'era precomunista a la Revolució Cultural, centrant-se en aspectes dels orígens, significats i impactes polítics de moltes cançons conegudes; **Music moves the world: the power and passion of rhythm, melody and dance**, documental que ens transporta a diferents països intentant capturar ritmes i melodies i explicant rols importants que aquests juguen en la societat humana; **Amazing grace: The story of a song that makes a difference**, documental que repassa la història d'aquesta cançó, escrita per un esclau convertit en sacerdot, i del poder de la cançó per traspasar continents i èpoques; **Post-war music: after the wake**, programa que centra l'atenció en la resposta musical a la guerra, i concretament de com la IIGM va canviar el pensament musical per sempre; **Rap: looking for the perfect beat**, sobre les arrels del rap i del hip hop des dels seus orígens; **The songs are free: Bernice Johnson Reagon and African-American Music**, sobre com la música negra ha donat forma a l'experiència i identitat afroamericana; **Prophets of the city**, sobre el hip hop africà, de Cape Town, on les cançons comuniquen missatges en contra de les drogues i la violència així com missatges polítics; **Ray Phiri**, músic del grup sud-africà *Stimela*, que van ajuntar revifant el so de la nació partida entre el llegat de l'apartheid del patiment i la visió d'una nova i lliure Sud-àfrica; **Zimbabwe: Music with a past**, documental que ens presenta l'estil musical Ngorimba, un gènere del qual les cançons són reflex de la història problemàtica de Zimbabwe, del colonialisme, l'alliberació, i la convulsió política; **War and peace**, sobre la música del període d'entre-guerres, i de com els compositors van buscar expressar amb la música el sentit discordant que la civilització donava camí al barbarisme.

Musicians in the War Zone

Produït en associació amb *War Child Canada*, aquest espectacle premiat revela els efectes de la devastació de la guerra en els joves del món sencer des de la mirada d'artistes canadencs: The Rascalz a Sierra Leona, David Usher a la frontera entre Tailàndia i Burma, i Chantal Kreviazuk i Raine Maida a Iraq. L'espectacle apunta a sensibilitzar als joves per inspirar accions globals de recolzament als drets humans.

Rocked: Sum 41 in Congo

Documental que segueix a Sum 41 i *War Child Canada* a la regió de l'est de la República Democràtica del Congo, regió afectada per la guerra, a on els membres de la banda experimenten d'imprevist els efectes del conflicte, i com s'alternen les seves acomodades perspectives.

Hip Hop Consiousness

Vídeo que presenta varietat d'opinions sobre les finalitats del hip hop.



RAP:

Finally Sayin' what I really mean. Monique Woods, 2006, 75 min., USA, West Coast Premiere.

Un reportatge que explora el hip-hop com una veu cultural, la música soul com a moviment, la creativitat de la poesia i la indústria musical. S'inclouen entrevistes amb Saul Williams, Lalah Hathaway, David Banner, Jill Scott, Jessica Care Moree, entre d'altres.

Diary of Jay-Z: Water for life. Produït per MTV. Aquest vídeo forma part d'una iniciativa conjunta entre MTV i Nacions Unides per cridar l'atenció sobre la situació de billons de persones del món que no tenen accés a aigua potable i sanitat. Jay-Z Carter és un *raper* i productor musical de Brooklyn molt reconegut.

Beyond beats and Rhymes. Byron Hurt. USA, 2005. 60'. Una cerca magistral rere els interrogants del hip hop, el seu ús de la violència, els seus rols i el seu sexisme.

La meute. Global Project, radio Sherwood, Regarde A Vue, radio Fréquence Paris, pluriel le Mouvement de l'Immigration et des Banlieues, 13', Itàlia-França, 2007.

Testimonis paral·lels de Youssoupha, un artista de rap, i de Thomas, de Fréquence Paris Pluriel i de M.I.B (*Mouvement de l'Immigration et des Banlieues*). Evolució del rap com a objecte de censura, sovint criminalitzat pels seus successius governs, i com una arma de lluita política, molt allunyada dels clixés del rap comercial.

SlingShot hip hop. Jackie Salloum. 5'. Palestina-EUA, 2007.

SlingShot hip hop es centra en la vida quotidiana de cantants de rap palestins que viuen a Gaza, Cisjordània o dins de les fronteres d'Israel. El documental pretén destacar les veus alternatives de la resistència que formen part de la lluita palestina i explorar el paper que desenvolupa la seva música en els aspectes socials, polítics i personals de les seves vides.

Letter to the president. The streets get political... narrat per Snoop Doog. 2005. David Banner, Common. Director: Thomas Gibson (III)

Aquest documental profunditza en les polítiques del president Ronald Reagan que van afectar negativament a les comunitats minoritàries i van inspirar als artistes de rap pioners com Grandmaster, Melle Mel i Run DMC per comunicar-ho a tot el món mitjançant cançons.

Estrellas de la esquina. Rodrigo Moreno.

Mostra com el món marginal de les poblacions de Santiago de Xile durant els últims anys de la dictadura es desenvolupa una incipient cultura Hip Hop. El documental fa un seguiment a un grup d'adolescents, que tot i la resistència del seu entorn, practiquen el ball, el cant i l'estètica "break dance" de l'època i que amb el pas dels anys es transformarien en la banda hip hop Los Panteras Negras. Informació de: <http://www.inedit.cl>

Style Wars. Tony Silver, Estados Unidos, 1983. Documental definitiu sobre la història del hip hop des de l'origen del moviment fins que es popularitza i lluita per mantenir el seu esperit original. Informació de: <http://www.inedit.cl>

Style wars revisited. Tony Silver, Estados Unidos, 2002. Tony Silver es retroba amb els protagonistes de *Style Wars*, 20 anys després. Informació de: <http://www.inedit.cl>

